EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 16.7.2025
COM(2025) 547 final

2025/0221 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot vaststelling van de Connecting Europe Facility voor de periode 2028-2034, tot wijziging van Verordening (EU) 2024/1679 en tot intrekking van Verordening (EU) 2021/1153

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

Op 16 juli 2025 heeft de Commissie een voorstel voor het volgende meerjarig financieel kader voor de periode na 2027 aangenomen, met inbegrip van een financiële toewijzing van 81 428 000 000 euro voor de "Connecting Europe Facility" (CEF) voor investeringen in trans-Europese netwerken voor vervoers- en energie-infrastructuur, met inbegrip van projecten op het gebied van militaire mobiliteit en hernieuwbare energie. Dit voorstel heeft tot doel de rechtsgrondslag voor de CEF voor de periode 2028-2034 vast te stellen.

• Motivering en doel

Om slimme, duurzame en inclusieve groei tot stand te brengen, heeft de EU behoefte aan moderne, hoogwaardige en veerkrachtige infrastructuur om de vervoers- en energiesectoren in de hele EU en al haar regio's met elkaar te verbinden en te integreren. Deze verbindingen zijn essentieel voor het vrij verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten.

De trans-Europese netwerken voor vervoer en energie:

- faciliteren grensoverschrijdende verbindingen;
- waarborgen de veiligheid van de EU;
- vergroten het concurrentievermogen van de Europese sociale markteconomie;
- dragen bij tot de bestrijding van de klimaatverandering; en
- maken een einde aan isolatie en vergroten de economische, sociale en territoriale cohesie.

Trans-Europese netwerken met een hoge capaciteit zijn ook nodig om de veerkracht en militaire paraatheid van de EU te vergroten.

Naadloze verbindingen voor vervoer en energie in heel Europa zullen bijdragen tot het succes van de interne markt. Zij zullen tastbare voordelen opleveren voor alle Europese burgers en bedrijven omdat ze zorgen voor efficiënter en duurzamer personen- en goederenvervoer en voor toegang tot veilige, betaalbare en koolstofvrije energie.

Via de ontwikkeling van de trans-Europese netwerken ondersteunt de CEF investeringen in vervoers- en energie-infrastructuur en in grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie. In het licht van de toenemende risico's in verband met natuurlijke en technologische gevaren, veranderende veiligheidsdreigingen en andere verstoringen, is het van essentieel belang ervoor te zorgen dat investeringen in het kader van de CEF risicogebaseerd en rampenbestendig zijn, overeenkomstig de doelstellingen van de EU-strategie voor een paraatheidsunie.

De CEF focust op de projecten met de grootste Europese meerwaarde en fungeert als katalysator voor investeringen in projecten met een grensoverschrijdende impact en Europabrede interoperabele systemen, die na 2027 verder moeten worden gefinancierd. Door grensoverschrijdende projecten rechtstreeks op EU-niveau te ondersteunen, helpt de CEF coördinatieproblemen te overwinnen die voortvloeien uit het multi-jurisdictionele karakter van de projecten. Dankzij haar efficiënte werkwijze pakt de CEF marktfalen aan en helpt zij verdere investeringen en financiering uit andere bronnen aan te trekken, zoals nationale begrotingen, nationale stelsels voor energietarieven en de particuliere sector, waarbij zij

gebruik maakt van het volledige scala aan instrumenten die in het kader van het Financieel Reglement beschikbaar zijn.

Wat vervoer betreft, heeft de CEF tot doel bij te dragen tot de voltooiing van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T), met de nadruk op de voltooiing van het kernnetwerk en het uitgebreide kernnetwerk tegen 2030 en 2040. De ontwikkeling van een Europees multimodaal vervoersnetwerk is een essentiële voorwaarde voor groei en duurzaamheid in Europa — van de havens als toegangspunten tot de basisverbindingen over land die nodig zijn voor de interne markt en de connectiviteit van regio's. In dit verband zal de CEF zich met name concentreren op infrastructuurprojecten met een sterke grensoverschrijdende dimensie, zoals het Rail Baltica-project, de Brenner-basistunnel, de Seine-Scheldeverbinding, Brno-Bratislava, Thessaloniki-Boekarest of de ontwikkeling van verbindingen met het achterland van TEN-T-havens.

In nauwe samenwerking met het Europees Fonds voor concurrentievermogen en de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap ondersteunt de CEF ook interoperabele, veilige en slimme mobiliteit op het TEN-T-netwerk (bijvoorbeeld door de uitrol van Europese verkeersbeheersystemen zoals het Europees beheersysteem voor het spoorverkeer of de River Information Services voor binnenwateren of, in voorkomend geval, door ervoor te zorgen dat deze door middel van interoperabiliteit, normen of gebruikersterminals verbonden zijn met de EU-ruimtevaartsystemen zoals Galileo, Egnos en IRIS² (plaatsbepaling, navigatie en tijdsbepaling en beveiligde connectiviteit)), en helpt zij de EU bij de overgang naar duurzame, koolstofvrije mobiliteit (bijvoorbeeld door te voorzien in walstroom voor schepen in TEN-T-havens).

De CEF kan ook investeren in grensoverschrijdende verbindingen met derde landen die de TEN-T-corridors uitbreiden tot kandidaat-lidstaten. Dit gebeurde bijvoorbeeld in de periode 2021-2027 voor de verbindingen met Oekraïne en Moldavië, waarbij de werking van de solidariteitscorridors is verbeterd en voorbereidende werkzaamheden zijn gestart om de spoorwijdte in deze twee landen af te stemmen op de EU-norm. Hoewel dit gerechtvaardigd was vanwege de crisis na de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en in afwachting van hun nauwere integratie in de EU-markt, trekken dergelijke investeringen middelen weg van projecten op het grondgebied van de Unie.

Als de grensoverschrijdende TEN-T-projecten niet worden voltooid, zal de toename van de reistijd en de reiskosten van mensen en goederen leiden tot economische verliezen als gevolg van een lagere totale productiviteit en een tragere groei van de handel in de EU. Dit zal neerkomen op een daling van het bbp met -0,4 % in 2030 en met -0,8 % in 2050 in vergelijking met een scenario waarin de grensoverschrijdende TEN-T-projecten wel worden voltooid. De werkgelegenheid in de lidstaten zou ook dalen met -0,08 % in 2030 en met -0,13 % in 2050, ten opzichte van het referentiescenario[1].

De CEF moet ook EU-financiering verstrekken voor de uitvoering van civiel-militaire vervoersprojecten voor tweeërlei gebruik om naadloze militaire mobiliteit in de hele EU mogelijk te maken. De huidige vervoersinfrastructuur in de EU (met inbegrip van het TEN-T) is niet geschikt voor snelle en grootschalige verplaatsingen van troepen en zware uitrusting en materiaal. Dit is van essentieel belang voor de Europese veiligheid en defensie, zoals wordt

[1] Europese Commissie: Directoraat-generaal Mobiliteit en Vervoer, Schade, W., Khanna, A., Mader, S., Streif, M. et al., *Support study on the climate adaptation and cross-border investment needs to realise the TEN-T network*, Publications Office of the European Union, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2832/7839720

erkend in het “Gezamenlijk witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030”, dat op 19 maart 2025 is aangenomen. De CEF draagt ook bij tot de algemene doelstelling van de “EU-strategie voor een paraatheidsunie” om een veilige en veerkrachtige Unie tot stand te brengen die erop gericht is de vitale functies van de samenleving in alle omstandigheden in stand te houden.

De EU heeft vier prioritaire multimodale militaire mobiliteitscorridors geïdentificeerd, die vervoer via spoorwegen, wegen, binnenwateren, zeeën en de lucht omvatten. Er zijn aanzienlijke en dringende investeringen nodig om het verkeer van troepen en militaire uitrusting via deze corridors te vergemakkelijken. Het gaat onder meer om de verbreding van spoorwegtunnels, de versterking van bruggen voor weg- en spoorverkeer en de uitbreiding van haven- en luchthaventerminals. Samen met de lidstaten en de militaire gemeenschap zijn prioritaire investeringen vastgesteld om de dringendste knelpunten (“hotspots”) weg te werken.

Als essentieel instrument om de energie-unie te voltooien, zal de CEF financiering verstrekken aan twee soorten grensoverschrijdende energieprojecten:

- energie-infrastructuurprojecten in de sectoren elektriciteit, waterstof en koolstofdioxide die een aanzienlijk grensoverschrijdend effect hebben en waaraan in het kader van de TEN-E-verordening de status van project van gemeenschappelijk belang (PGB) of project van wederzijds belang (PWB) is toegekend;
- grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie die gebaseerd zijn op een samenwerkingsovereenkomst tussen de lidstaten in het kader van de richtlijn hernieuwbare energie.

Deze projecten zijn van cruciaal belang voor i) het verbeteren van de energievoorzieningszekerheid in de EU en in naburige derde landen; ii) het koolstofvrij maken van het energiesysteem; iii) het vergemakkelijken van de integratie van hernieuwbare energiebronnen, onshore en offshore; iv) een betere integratie van de energiemarkten; en v) het verstrekken van toegang tot betaalbare energie voor huishoudens en bedrijven in Europa; op die manier dragen zij bij tot het concurrentievermogen van de Europese economie en de welvaart van de bevolking.

In zijn conclusies over “Bevordering van duurzame elektriciteitsnetinfrastructuur”, zoals goedgekeurd door de Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie op 30 mei 2024, erkende de Raad “ongekende investeringsbehoeften op het gebied van elektriciteitsnetten, zowel op transmissie- als op distributieniveau, om te komen tot een sterk onderling verbonden, geïntegreerd en gesynchroniseerd Europees elektriciteitssysteem”, verzocht hij de Commissie “te zoeken naar manieren om de totale investeringen in de infrastructuur van het elektriciteitsnet te verhogen” en benadrukte hij “dat een robuuste CEF nodig is om adequaat te kunnen inspelen op de toegenomen investeringsbehoeften voor projecten voor de ontwikkeling van onshore- en offshorenetwerken en om deze te ondersteunen”.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

De overkoepelende doelstelling van de CEF is het ondersteunen van de beleidsdoelstellingen van de EU in de vervoers- en energiesectoren voor de trans-Europese netwerken en grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie, door investeringen in projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang

mogelijk te maken of te versnellen, en door grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van de opwekking van hernieuwbare energie te ondersteunen.

In de vervoerssector draagt de CEF bij tot de langetermijndoelstellingen van de EU voor de voltooiing van het TEN-T-kernnetwerk tegen 2030[2], de voltooiing van het uitgebreide kernnetwerk tegen 2040 en, in voorkomend geval, de vooruitgang in de richting van de voltooiing van het uitgebreide TEN-T-netwerk tegen 2050 door middel van voorbereidende studies. Het volgende meerjarig financieel kader (MFK) zal dus met name doorslaggevend zijn voor de voltooiing van het kernnetwerk.

Door de CEF gefinancierde investeringen ondersteunen ook de transitie naar schone, interoperabele en multimodale mobiliteit. De CEF helpt ook bij de ontwikkeling van een Europees hogesnelheidsspoorwegnet dat tot doel heeft de hoofdsteden van de EU met elkaar te verbinden (onder meer via nachttreinen) en het goederenvervoer per spoor te versnellen.

In de energiesector vormt de CEF een aanvulling op het kader voor trans-Europese energienetwerken (TEN-E) en de selectie van PGB's en PWB's. In het kader van de TEN-E-verordening is de volgende driestappenlogica van toepassing op investeringen in deze PGB's en PWB's: in de eerste plaats dient de markt het voortouw te nemen bij investeringen; ten tweede moeten, indien investeringen niet door de markt worden gedaan, regelgevingsoplossingen worden onderzocht en moet het desbetreffende regelgevingskader zo nodig worden aangepast; ten derde, en als laatste redmiddel, kunnen CEF-subsidies worden toegekend aan in aanmerking komende PGB's wanneer de eerste twee stappen niet volstaan om de nodige investeringen in PGB's aan te trekken. De CEF vormt ook een aanvulling op de samenwerkingsmechanismen van de richtlijn hernieuwbare energie, zoals statistische overdrachten, gezamenlijke projecten of gezamenlijke steunregelingen.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

Vervoers- en energie-infrastructuur en energieopwekking zullen in verschillende mate worden ondersteund door verschillende financiële programma's en instrumenten van de EU, waaronder de CEF, de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap, het Europees Fonds voor concurrentievermogen, Horizon Europa en Europa in de wereld.

Het is belangrijk om de verschillende EU-financieringsprogramma's en -instrumenten zo efficiënt mogelijk te gebruiken om de complementariteit en meerwaarde van de door de Unie gesteunde investeringen maximaal te benutten. Dit moet worden bereikt via de nieuwe structuur van het MFK, door de samenhang tussen de relevante EU-programma's te handhaven, overlappingen te voorkomen en de nadruk te leggen op investeringen met een hoge meerwaarde van de EU.

In dit verband moet de CEF zich richten op de ondersteuning van i) projecten met een grensoverschrijdende dimensie op de TEN-T-netwerken en TEN-E-netwerken, ii) projecten voor naadloze militaire mobiliteit in de hele EU, en iii) projecten voor samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie. Investeringen in het TEN-T-netwerk in het kader van de

[2] Verordening (EU) 2024/1679 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende richtsnoeren van de Unie voor de ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk, tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1153 en Verordening (EU) nr. 913/2010 en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1315/2013, PB L, 2024/1679, 28.6.2024, http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj.

plannen voor nationaal en regionaal partnerschap moeten investeringen in het kader van de CEF aanvullen.

De uitbreiding van de TEN-T-corridors tot kandidaat-lidstaten en van vervoers- en energie-infrastructuur in derde landen moet worden ondersteund in nauwe coördinatie met Europa in de wereld.

Er zal worden gestreefd naar een sterk cocreatieproces tussen O&I en de CEF, met name voor het koolstofvrij maken van alle vervoerswijzen, maar ook voor energie. Horizon Europa zal onderzoek en innovatie op het gebied van vervoer en energie blijven ondersteunen. Het Europees Fonds voor concurrentievermogen zal de opschaling en uitrol dekken van geavanceerde innovatieve oplossingen voor het koolstofvrij maken, digitaliseren, duurzaam en veerkrachtig maken van vervoer en energie (bv. een nieuwe generatie Europees luchtverkeersbeheersysteem ondersteund door AI en cloudtechnologieën, tweeërlei civiel-militair gebruik en emissievrije veerboten van de toekomst). Het moet met name de beste mix van particulier en publiek kapitaal voor dergelijke investeringen vaststellen.

De acties van de CEF moeten worden gebruikt om marktfalen of suboptimale investeringssituaties op evenredige wijze aan te pakken, zonder overlapping met of verdringing van particuliere financiering, en moeten een duidelijke Europese meerwaarde hebben. In dit verband kunnen de maatregelen van de CEF en de spaar- en investeringsunie[3] elkaar ondersteunen, aangezien overheidsfinanciering doeltreffend kan zijn om grote infrastructuurprojecten minder risicovol te maken en particuliere investeringen in de EU aan te trekken, waardoor een aanzienlijk hefboomeffect ontstaat. Tegelijkertijd kan de toenemende beschikbaarheid van efficiënte instellingen voor collectieve belegging, zoals de Europese langetermijnbeleggingsinstellingen (Eltif's), een efficiënte katalysator vormen voor langetermijnbeleggingen door institutionele en andere particuliere beleggers in infrastructuurprojecten, waardoor de uit de CEF beschikbare financiering wordt aangevuld en versterkt. Dit zal ook zorgen voor samenhang tussen de acties in het kader van het programma en de EU-staatssteunregels, met inbegrip van meerlandenprojecten zoals belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEI), waarbij buitensporige concurrentieverstoringen op de eengemaakte markt worden vermeden.

De doelstellingen van de Unie op het gebied van vervoer en energie moeten worden verwezenlijkt op een wijze die zorgt voor concurrentievermogen, economische groei, cohesie en veiligheid, in overeenstemming met het klimaat- en milieubeleid. De investeringen moeten klimaatneutraliteit tegen 2050 ondersteunen, biodiversiteitsverlies voorkomen en verontreiniging verminderen of uitbannen, in overeenstemming met het beleid en de wetgeving van de EU. Waar passend kunnen op de natuur gebaseerde oplossingen in projecten worden geïntegreerd, aangezien zij vaak de klimaatbestendigheid kunnen vergroten en tegelijkertijd kosteneffectief zijn en voordelen voor de samenleving opleveren.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

• Rechtsgrondslag

De trans-Europese netwerken vallen onder artikel 170 van het VWEU, waarin als volgt is bepaald: "de Unie [draagt] bij tot de totstandbrenging en ontwikkeling van trans-Europese netwerken op het gebied van vervoers-, telecommunicatie- en energie-infrastructuur".

[3] COM/2025/124 final.

Het recht van de EU om financiering te verlenen voor infrastructuur is vastgesteld in artikel 171 VWEU, waarin bepaald is dat "de Unie steun kan verlenen aan door de lidstaten gesteunde projecten van gemeenschappelijk belang, (…) met name in de vorm van uitvoerbaarheidsstudies, garanties voor leningen, of rentesubsidies".

In artikel 172 VWEU is als volgt bepaald: "De in artikel 171, lid 1, bedoelde richtsnoeren en andere maatregelen worden door het Europees Parlement en de Raad vastgesteld volgens de gewone wetgevingsprocedure en na raadpleging van het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's."

Grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie valt onder artikel 194, lid 1, VWEU, waarin het volgende is bepaald: "In de context van de totstandbrenging en de werking van de interne markt en gelet op de noodzaak het milieu in stand te houden en te verbeteren, is het energiebeleid van de Unie er in een geest van solidariteit tussen de lidstaten op gericht: a) de werking van de energiemarkt te waarborgen; b) de continuïteit van de energievoorziening in de Unie te waarborgen; [en] c) energie-efficiëntie, energiebesparing en de ontwikkeling van nieuwe en duurzame energie te stimuleren".

Daartoe "stellen het Europees Parlement en de Raad volgens de gewone wetgevingsprocedure de maatregelen vast die nodig zijn om de doelstellingen van artikel 194, lid 1, te verwezenlijken", zoals bepaald in artikel 194, lid 2, VWEU.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

De omvang en het type van de problemen die door de CEF worden aangepakt, vergen specifieke EU-maatregelen aangezien het om uitdagingen gaat die van nature EU-breed zijn en die efficiënter op EU-niveau kunnen worden aangepakt. Als de Commissie de acties van de lidstaten coördineert, zorgt dat voor grotere baten, een snellere uitvoering en een lagere kostprijs.

EU-financiering is ook het geschikte middel om de financieringsproblemen aan te pakken waarmee grensoverschrijdende projecten doorgaans worden geconfronteerd. De ongelijke verdeling van de projectbaten en -kosten tussen de verschillende betrokken lidstaten maakt het moeilijker om deze projecten alleen uit nationale financieringsbronnen te financieren.

- **Evenredigheid**

Het voorstel voldoet aan het evenredigheidsbeginsel en valt binnen de werkingssfeer van het optreden op het gebied van trans-Europese netwerken, als omschreven in artikel 170 VWEU en artikel 194 VWEU voor grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie. De voorgestelde actie is specifiek beperkt tot de EU-dimensie van de vervoers- en energieinfrastructuur en de grensoverschrijdende uitrol van hernieuwbare energiebronnen.

- **Keuze van het instrument**

Het wetgevingsinstrument en het type maatregel (bv. financiering) zijn allebei uiteengezet in het VWEU, dat als rechtsgrondslag voor de CEF fungeert en waarin bepaald is dat de taken, de prioritaire doelstellingen en de organisatie van de trans-Europese netwerken bij verordeningen kunnen worden vastgesteld.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

De ex-postevaluatie van de CEF 2014-2020 en de tussentijdse evaluatie van de CEF 2021-2027 worden parallel uitgevoerd en de werkzaamheden zijn goed gevorderd.

Voor de CEF 2014-2020 zijn in de vervoerssector alle subsidieovereenkomsten eind 2024 beëindigd en lopen de projecten momenteel af. Tot dusver is meer dan de helft van de projecten gesloten. Deze hebben een absorptiepercentage van 91,3 % van het toegewezen budget, vergeleken met het bedrag van de meest recente geldende subsidieovereenkomst. Gezien dit hoge absorptiepercentage heeft een zeer groot deel van de gesloten projecten de doelstellingen bereikt die in de subsidieovereenkomst zijn vastgesteld (bijvoorbeeld: vooruitgang bij de invoering van grensoverschrijdende trajecten, uitrol van ERTMS, verbeterde verbindingen met het achterland voor havens, verbeterde binnenwateren enz.).

Voor de CEF 2014-2020 in de energiesector bestond de portefeuille uit 149 acties, waarvan er al 141 zijn afgerond. De overige 8 acties, waaronder grote bouwprojecten in de elektriciteitssector, lopen nog. Eind 2024 bedroeg de totale financiële vooruitgang van de gehele CEF-1-portefeuille 58 %.

Het grootste deel van de vervoersbegroting en het merendeel van de energiebegroting voor de huidige CEF 2021-2027 zijn toegewezen aan projecten. De CEF-begroting voor militaire mobiliteit (1,7 miljard euro) werd vervroegd ter beschikking gesteld na de grootschalige Russische invasie van Oekraïne en is volledig toegewezen. De laatste middelen werden begin 2024 toegewezen, waardoor er geen middelen overbleven voor de vier resterende jaren van het huidige MFK. Eind 2024 waren enkele projecten afgerond (bv. infrastructuur voor alternatieve brandstoffen, veilige en beveiligde parkeerterreinen). In het kader van de CEF Energie werden ongeveer 166 PGB's en PWB's geselecteerd voor de eerste PGB/PWB-lijst, waarvan er 41 financiering ontvingen in de oproep van 2024; dit toont aan dat er een aanzienlijke behoefte is aan financiering voor grensoverschrijdende energie-infrastructuur.

Aangezien investeringen in infrastructuur een langetermijnproces zijn, is het nog te vroeg om de resultaten van de CEF 2021-2027 te meten. De CEF heeft 1,5 miljard euro aan niet-terugvorderbare subsidies veiliggesteld, waardoor de grensoverschrijdende connectiviteit tussen de EU en Oekraïne is verbeterd en de capaciteit is vergroot via de solidariteitscorridors en TEN-T-corridors.

De voorlopige bevindingen van beide CEF-evaluaties bevestigen dat het programma tot dusver goed heeft gepresteerd. De opzet van het instrument is geschikt om een historisch gebrek aan financiering voor grensoverschrijdende infrastructuur met een hoge meerwaarde van de EU aan te pakken door financiering voor deze projecten in een specifiek instrument te reserveren. Het is in overeenstemming met andere financieringsinstrumenten en beleidsmaatregelen van de EU, met name op het gebied van decarbonisatie en milieuduurzaamheid. Het governancemodel (door middel van vergelijkende oproepen tot het indienen van voorstellen en direct beheer van middelen via een gecentraliseerd agentschap) is goed geschikt om tegemoet te komen aan de behoeften van het programma en een gelijk speelveld te creëren voor aanvragers.

CEF-financiering wordt consequent onmisbaar geacht en maakt cruciale vervoersprojecten mogelijk die anders te maken zouden krijgen met aanzienlijke vertragingen of een beperkt

toepassingsgebied of die helemaal niet zouden worden uitgevoerd als gevolg van ontoereikende nationale of particuliere financiering. De CEF biedt niet alleen rechtstreekse financiële steun, maar zorgt ook voor een aanzienlijk hefboomeffect, door extra publiek en particulier kapitaal aan te trekken en als strategisch anker voor investeringen te fungeren.

Uit de meest recente indicatie van het aantal en de waarde van de per onderwerp en subprogramma gefinancierde acties, alsook van de prestatieverklaring van het programma voor CEF 2021-2027, blijkt dat de CEF ook op schema ligt om de meeste van haar outputdoelstellingen te halen, met sterke prestaties wat betreft het behalen van de verwachte outputs. De volledige resultaten en effecten zullen enige tijd vergen, maar het huidige traject van het programma wijst op positieve resultaten die in overeenstemming zijn met de doelstellingen.

Zoals bepaald in artikel 22, lid 4, van Verordening (EU) 2021/1153 tot vaststelling van de CEF[4], die momenteel van kracht is, zal de Commissie dit najaar een voortgangsverslag publiceren over de uitvoering van het programma in de periode 2021-2024. Dat verslag bevat voor elke sector: de verschillende oproepen tot het indienen van voorstellen, de belangrijkste investeringsgebieden en de wijze waarop de CEF op recente crises kon reageren.

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Van 12 februari tot en met 6 mei 2025 liep een reeks openbare raadplegingen over het volledige spectrum van toekomstige EU-financiering. Eén raadpleging had betrekking op EU-fondsen die samen met de lidstaten en regio's werden uitgevoerd op het gebied van trans-Europese netwerken, het cohesiebeleid, het gemeenschappelijk landbouwbeleid, het visserijbeleid, het maritiem beleid en binnenlandse zaken.

Wat de trans-Europese netwerken betreft, onderstrepen de belanghebbenden dat het van cruciaal belang is een specifiek EU-instrument voor vervoersinfrastructuur (zoals de CEF) te behouden, los van de nationale investeringen.

Overheidsinstanties uit Midden- en Oost-Europa pleiten voor specifieke EU-steun voor de modernisering en uitbreiding van belangrijke TEN-T-corridors; zij verwijzen daarbij naar vertragingen bij de elektrificatie, knelpunten in de vrachtcapaciteit en lacunes in de multimodale connectiviteit. Poolse en Roemeense respondenten wijzen bijvoorbeeld op de noodzaak van betere oost-westverbindingen en interoperabele signaleringssystemen om de grensoverschrijdende mobiliteit te verbeteren.

Op energiegebied leggen belanghebbenden de nadruk op verschillende hardnekkige problemen die de doeltreffendheid en inclusiviteit van de EU-steun voor energie-infrastructuur ondermijnen. Overheidsinstanties uit Roemenië, Polen, Duitsland en Spanje beklemtonen dat verouderde netwerkinfrastructuur, met name in plattelands- en steenkoolafhankelijke gebieden, een knelpunt vormt voor de uitrol van hernieuwbare energie. Deze regio's beschikken vaak niet over voldoende transmissiecapaciteit of hebben te kampen met vertragingen bij de modernisering van het net, wat leidt tot stilgelegde projecten en gemiste klimaatdoelstellingen. Regionale en gemeentelijke actoren, met name uit Finland en de Baltische staten, uiten hun bezorgdheid over de trage vooruitgang van

[4] Artikel 22, lid 4, van Verordening (EU) 2021/1153 van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2021 tot vaststelling van de Connecting Europe Facility en tot intrekking van Verordeningen (EU) nr. 1316/2013 en (EU) nr. 283/2014.

grensoverschrijdende interconnectoren en de versnipperde planning tussen het nationale en het EU-niveau. Zij vinden dat dit de veerkracht en interoperabiliteit van het Europese energiesysteem verzwakt, met name in de context van geopolitieke spanningen.

Van maart tot mei 2025 organiseerde de Commissie een Europees burgerpanel over een nieuwe Europese begroting om burgers in contact te brengen met de EU-instellingen en hen de kans te geven hun mening te geven over het EU-beleidvormingsproces. Het evenement omvatte drie sessies met 150 willekeurig geselecteerde burgers, waaronder een fysieke sessie van 28 tot en met 30 maart, een tweede onlinesessie (25-27 april) en een derde en laatste sessie in Brussel (16-18 mei). De deelnemers, die afkomstig waren uit alle 27 EU-landen en een afspiegeling vormden van de diversiteit van de EU, bespraken op welke gebieden de EU-begroting de grootste meerwaarde kan opleveren voor de Europeanen en benadrukten ook het belang van grensoverschrijdende infrastructuur, met name op het gebied van vervoer. Een aanzienlijk aantal lidstaten vroeg tijdens de tussentijdse evaluatie van het huidige MFK in 2024 om aanvullende begrotingsmiddelen voor militaire mobiliteit, omdat de CEF-middelen waren uitgeput. Gezien de algemene geopolitieke context en de veranderende veiligheidsontwikkelingen pleiten veel lidstaten in Raadszittingen en in forums die verband houden met veiligheid en defensie er ook geregeld voor om prioriteit te verlenen aan militaire mobiliteit bij EU-investeringen in vervoersinfrastructuur.

- **Effectbeoordeling**

Het voorstel wordt ondersteund door de effectbeoordeling van de vooraf toegewezen middelen van de lidstaten in het post-2027 MFK, die op 7 juli 2025 bij de Raad voor regelgevingstoetsing is ingediend. De raad heeft op 10 juli advies uitgebracht.

De effectbeoordeling was gericht op het ontwerp en de reikwijdte van de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap voor de uitvoering van toekomstige vooraf toegewezen middelen van de lidstaten. Voor investeringen in trans-Europees vervoer (met inbegrip van militaire mobiliteit), energie-infrastructuur en grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie werden in de effectbeoordeling twee opties voor de financiering van grensoverschrijdende projecten beoordeeld: uitvoering in het kader van vooraf toegewezen middelen van de lidstaten of een specifiek instrument voor grensoverschrijdende projecten.

In de effectbeoordeling werd de ervaring die is opgedaan met de uitvoering van grensoverschrijdende projecten in het kader van de huidige nationale en regionale plannen (bv. het cohesiebeleid, de herstel- en veerkrachtfaciliteit) vergeleken met de ervaring in de CEF. Voorts werden ook de administratieve lasten voor de autoriteiten van de lidstaten en projectontwikkelaars voor beide opties beoordeeld en werd het optimale gebruik van EU-middelen besproken.

De effectbeoordeling kwam tot de conclusie dat direct beheerde EU-steun zou zorgen voor de voorspelbaarheid en stabiliteit die nodig zijn voor complexe grensoverschrijdende projecten. De toekenning van subsidies via een concurrerende en gefaseerde aanpak zou het mogelijk maken te focussen op de rijpste projecten.

Een nauwere koppeling tussen EU-financiering en de beleidsprioriteiten van de nationale plannen zou de grensoverschrijdende dimensie van die plannen versterken. De uitvoering van grensoverschrijdende infrastructuurprojecten via de plannen zou echter complexer en duurder zijn voor zowel de autoriteiten van de lidstaten als de projectontwikkelaars. De investeringsagenda’s van de lidstaten afstemmen op die van buurlanden zou een langdurig

proces zijn, zowel tijdens de onderhandelingen over de oorspronkelijke plannen als in het geval van wijzigingen. Zo zou Duitsland zijn nationale plan bijvoorbeeld moeten coördineren met acht aangrenzende lidstaten en Hongarije met vijf. Als dit proces in een of meer lidstaten vertraging oploopt, kan dit een kettingreactie aan vertragingen veroorzaken. De Commissie zou deze coördinatie-inspanningen kunnen ondersteunen (zowel tijdens de onderhandelingen als door het verlenen van technische bijstand via de plannen), maar de lasten voor de autoriteiten van de lidstaten zouden aanzienlijk blijven. Dit zou ook kunnen leiden tot aanzienlijk hogere administratieve lasten voor projectontwikkelaars, die hun grensoverschrijdende projecten in het kader van verschillende nationale plannen moeten uitvoeren en verslag moeten uitbrengen volgens afzonderlijke rapportage- en auditregelingen (één per lidstaat).

In de effectbeoordeling werd echter benadrukt dat de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap kunnen voorzien in aanvullende investeringen voor grensoverschrijdende trajecten en voor projecten die van groot belang zijn voor de EU. Het kan gaan om trajecten van nationaal belang op de trans-Europese netwerken en bepaalde energieprojecten, zoals nationale netversterkingen ter ondersteuning van grensoverschrijdende interconnecties. Aangezien deze projecten op het grondgebied van één lidstaat zouden worden uitgevoerd, zou de uitvoering ervan niet leiden tot de bovengenoemde extra kosten voor grensoverschrijdende projecten waarbij meer dan één lidstaat betrokken is. Toewijzingen voor deze projecten kunnen ook zeer relevant zijn wanneer zij worden gecombineerd met EU-financiering als onderdeel van centraal beheerde, grensoverschrijdende veilingen van hernieuwbare energie (veiling als dienst).

Direct beheerde EU-steun waarborgt de voorspelbaarheid en stabiliteit die nodig zijn voor complexe grensoverschrijdende projecten. Rechtstreekse toekenning van financiering op EU-niveau zou het mogelijk maken om de politieke inzet voor strategische projecten op lange termijn te handhaven, zodat andere investeerders voldoende zekerheid, voorspelbaarheid en stabiliteit krijgen. Direct beheer zou ook een gecoördineerde uitvoering van militaire mobiliteitsprojecten vergemakkelijken, teneinde het naadloze en snelle vervoer van troepen en militaire uitrusting in de hele EU te faciliteren.

De toekenning van subsidies via een concurrerende en gefaseerde aanpak onder rechtstreeks beheer zou zorgen voor voorspelbaarheid van de financiering en zou het mogelijk maken te focussen op de rijpste (fasen van) projecten. In het geval van aanzienlijke vertragingen bij de uitvoering of indien de projectkosten lager zijn dan aanvankelijk verwacht (bijvoorbeeld door succesvolle openbare aanbestedingsprocedures), kunnen bedragen die niet door de begunstigden worden gebruikt, bovendien opnieuw worden toegewezen aan andere projecten. Het “use it or lose it”-beginsel van de CEF heeft ervoor gezorgd dat de middelen binnen het programma worden geoptimaliseerd en worden toegewezen aan andere projecten die de beste meerwaarde van de EU bieden. Op basis van de huidige ramingen zal de “use it or lose it”-benadering het voor de CEF 2014-2020 mogelijk maken de opname van middelen te verhogen van ongeveer 80 % tot 90 %.

Rechtstreeks beheer van complexe grensoverschrijdende projecten zou ook de administratieve kosten voor de autoriteiten van de lidstaten verminderen. Schaalvoordelen in het kader van een op kosten gebaseerd uitvoeringsmodel helpen de totale kosten van rechtstreeks beheer laag te houden. Dit wordt bevestigd door de hoge productiviteitsratio, waarbij elk voltijdsequivalent personeelslid een gemiddeld budget van 25 miljoen euro per jaar beheert. Dit bestrijkt de volledige levenscyclus van het programmabeheer, van de publicatie van de oproep tot de audit, met inbegrip van terugkoppeling over het beleid en verslaglegging. Het

directe beheer van grensoverschrijdende projecten op het gebied van vervoer en energie is kostenefficiënt en vertegenwoordigt 0,39 % van de EU-middelen in de periode 2021-2027, met inbegrip van alle coördinatie- en beheerskosten binnen de Commissie.

Een afzonderlijk instrument zou echter tot gevolg hebben dat inspanningen moeten worden geleverd om te zorgen voor samenhang met de investeringen in vervoer en energie die in de plannen zouden worden opgenomen.

Het voorstel van de Commissie weerspiegelt de voordelen van een specifiek instrument voor grensoverschrijdende projecten, zoals vastgesteld in de effectbeoordeling.

- **Vereenvoudiging**

De algemene vereenvoudigingsinspanningen van de Commissie in het kader van de periode na het MFK 2027 zullen ook van toepassing zijn op de uitvoering van het CEF-programma.

De CEF is ontworpen om overlappingen en complexiteit te verminderen. Voor vervoers- en energie-infrastructuur zal de CEF zich dus richten op projecten met een duidelijke grensoverschrijdende dimensie die complementair zijn met investeringen in het kader van de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap.

De regels van de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap en de CEF zijn zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Een duidelijke afbakening tussen de CEF en de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap en de onderlinge afstemming van de regels zullen de huidige complexiteit van het financieringslandschap van de EU verminderen en zowel de autoriteiten van de lidstaten als de begunstigden ten goede komen.

Met het oog op verdere vereenvoudiging zal de CEF bij de toekenning van subsidies in voorkomend geval gebruikmaken van vereenvoudigde kostenopties (vaste bedragen, eenheidskosten). De verordening zal ook het rechtskader voor de CEF verder vereenvoudigen door de mogelijkheid te bieden om bepalingen en voorwaarden over te hevelen naar werkprogramma's.

Verordening (EU) [XXX]* van het Europees Parlement en de Raad [prestatieverordening], voorgesteld als onderdeel van het MFK voor de periode na 2027, heeft tot doel de inconsistentie en complexiteit van monitoring- en rapportagevereisten te verminderen. Regelingen voor monitoring, evaluatie en rapportage zullen niet afzonderlijk worden vastgesteld voor elk financieringsinstrument, zoals de CEF, maar worden vereenvoudigd en gestroomlijnd in het hele MFK, ook met het oog op informatie, communicatie en zichtbaarheid.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Het voorstel van de Commissie voor de CEF voorziet in het volgend bedrag: 81 428 000 000 euro (in lopende prijzen).

Op basis van de positieve ervaringen met de uitvoering van de vorige CEF-programma's, stelt de Commissie voor om de uitvoering van het nieuwe programma, voor beide CEF-sectoren, voort te zetten onder direct beheer door de Europese Commissie en een uitvoerend agentschap.

Zoals beschreven in het financieel en digitaal memorandum, dekt de voorgestelde begroting alle operationele uitgaven die nodig zijn voor de uitvoering van het programma, alsmede de personeelskosten en andere administratieve uitgaven voor het beheer van het programma.

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Artikelsgewijze toelichting**

Artikel 1 – Onderwerp

Dit artikel gaat over het onderwerp van de verordening, namelijk de vaststelling van het programma Connecting Europe Facility.

Artikel 2 – Definities

Dit artikel bevat de definities die verband houden met de verordening.

Artikel 3 – Doelstellingen van het programma

Dit artikel beschrijft de algemene doelstelling van het programma en de specifieke doelstellingen voor elke sector.

Artikel 4 – Begroting

Dit artikel heeft betrekking op de indicatieve financiële toewijzing voor het programma.

Dit artikel bevat tevens een bepaling die betrekking heeft op alle noodzakelijke uitgaven voor plannings-, monitorings-, controle-, audit-, evaluatie- en andere activiteiten, noodzakelijke studies, vergaderingen van deskundigen, IT-instrumenten, en andere technische en administratieve bijstand die noodzakelijk is voor het beheer van het programma.

Artikel 5 - Aanvullende middelen

In dit artikel zijn de voorwaarden vastgesteld voor aanvullende financiële bijdragen aan het programma.

Artikel 6 - Alternatieve, gecombineerde en cumulatieve financiering

Op grond van dit artikel kan voor een actie waaraan in het kader van het programma steun is toegekend, ook een bijdrage worden toegekend uit een ander EU-programma, voor zover die bijdragen niet dezelfde kosten dekken.

Artikel 7 – Deelname van derde landen aan het programma

In dit artikel is vastgesteld onder welke voorwaarden derde landen aan het programma kunnen deelnemen.

Artikel 8 – Uitvoering en vormen van EU-financiering

In dit artikel is bepaald dat de CEF onder direct beheer staat. Alle vormen van financiering en financiële steun waarin het Financieel Reglement voorziet, kunnen worden gebruikt. Steun voor financieringsinstrumenten of begrotingsgaranties worden verstrekt via het

investeringsinstrument van het ECF (Europees Fonds voor concurrentievermogen) of het uitvoeringsmechanisme van Europa in de wereld.

Artikel 9 – Subsidiabiliteit

In dit artikel zijn de criteria vastgesteld waaraan personen en entiteiten moeten voldoen om voor het programma in aanmerking te komen.

Artikel 10 – Aanvullende regels voor subsidies

Dit artikel bevat de voorwaarden voor verlaging, opschorting, beëindiging of overdracht van subsidies om een goed financieel beheer te waarborgen en de risico's in verband met aanzienlijke vertragingen in het geval van grote infrastructuurprojecten te beperken. In dit artikel is bepaald dat subsidies kunnen worden verlaagd of beëindigd als de actie waarvoor de subsidie is verleend binnen één jaar na de in de subsidieovereenkomst vermelde aanvangsdatum nog niet is gestart of als uit een voortgangsevaluatie van de actie blijkt dat de uitvoering van de actie zoveel vertraging heeft opgelopen dat de doelstellingen van de actie waarschijnlijk niet zullen worden gehaald. Het artikel voorziet in vereenvoudigingen van subsidieovereenkomsten met betrekking tot een globaal project.

In dit artikel zijn ook de maximale medefinancieringspercentages voor elke sector vastgesteld.

Artikel 11 – Grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie

In dit artikel zijn de doelstellingen en voorwaarden voor grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie vastgesteld. Het bevat algemene criteria en procedurele vereisten voor de selectie van deze projecten en machtigt de Commissie om door middel van een gedelegeerde handeling specifieke criteria en de details van de procedure voor dergelijke projecten vast te stellen. Dit artikel voorziet ook in de mogelijkheid om middelen over te hevelen naar het financieringsmechanisme van de Unie voor hernieuwbare energie, dat is opgericht bij Verordening (EU) 2018/1999.

Artikel 12 – Werkprogramma

In dit artikel is bepaald dat het programma wordt uitgevoerd aan de hand van de in artikel 110 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 bedoelde werkprogramma's.

Artikel 13 – Gedelegeerde handelingen

Op grond van dit artikel kan de Commissie gedelegeerde handelingen vaststellen met betrekking tot de bijlage bij deze verordening.

Artikel 14 – Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

Dit artikel bevat standaardbepalingen inzake de delegatie van bevoegdheden.

Artikel 15 — Comitéprocedure

Dit artikel heeft betrekking op het CEF-comité als bedoeld in Verordening (EU) nr. 182/2011. In het artikel wordt gespecificeerd dat de raadplegingsprocedure als bedoeld in artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing is.

Artikel 16 – Wijzigingen van Verordening (EU) 2024/1679

Dit artikel voorziet in een wijziging van artikel 48 van Verordening (EU) 2024/1679 betreffende richtsnoeren van de Unie voor de ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk. Het doel is de rechtsgrondslag van de uitvoeringshandeling inzake infrastructuur voor tweeërlei gebruik te wijzigen. Op dit ogenblik is dit artikel 12, lid 2, van Verordening (EU) 2024/1679, maar voor deze uitvoeringshandeling is Verordening (EU) 2024/1679 tot vaststelling van infrastructuurnormen voor het TEN-T-netwerk een passender rechtsgrondslag dan een CEF-uitgavenprogramma. Uitvoeringsverordening (EU) 2021/1328 van de Commissie blijft echter van toepassing totdat de Commissie overeenkomstig artikel 48, lid 3, van Verordening (EU) 2024/1679 een nieuwe uitvoeringshandeling vaststelt.

Artikel 17 – Intrekking

Bij dit artikel wordt de vorige CEF-verordening (Verordening (EU) 2021/1153) ingetrokken.

Artikel 18 – Overgangsbepalingen

Dit artikel voorziet in de overgangsbepalingen met betrekking tot de CEF-acties en de technische en administratieve bijstand.

Artikel 19 - Inwerkingtreding en toepassing

Op grond van dit artikel is de verordening van toepassing met ingang van 1 januari 2028.

Bijlage

2025/0221 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

tot vaststelling van de Connecting Europe Facility voor de periode 2028-2034, tot wijziging van Verordening (EU) 2024/1679 en tot intrekking van Verordening (EU) 2021/1153

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 172, eerste alinea, en artikel 194, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité[1],

Gezien het advies van het Comité van de Regio's[2],

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Bij deze verordening wordt de Connecting Europe Facility (het "programma") vastgesteld, om de investeringen in trans-Europese vervoers- en energienetwerken te versnellen en via een hefboomeffect financiële middelen uit de publieke en particuliere sector aan te trekken; tegelijk moet de CEF meer rechtszekerheid bieden en het beginsel van technologische neutraliteit in acht nemen. De verordening heeft ook tot doel grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie te vergemakkelijken, bijvoorbeeld door grensoverschrijdende projecten te ondersteunen. Het programma moet zorgen voor synergieën tussen de vervoers- en energiesectoren, waardoor het optreden van de Unie meer effect sorteert en de uitvoeringskosten kunnen worden geoptimaliseerd. In deze verordening worden de financiële middelen voor het programma vastgelegd. Met het oog op deze verordening worden de lopende prijzen berekend door een vaste deflator van 2 % toe te passen.

(2) Efficiënt vervoer van personen[3] en goederen is een essentiële pijler voor de werking van de Unie en speelt een cruciale rol bij het bevorderen van het concurrentievermogen en de economische groei, het waarborgen van de cohesie en het verwezenlijken van de klimaat- en milieudoelstellingen. Wanneer burgers en goederen zich vrij en efficiënt kunnen verplaatsen in een goed verbonden en volledig eengemaakte markt, verbetert dit de connectiviteit, waarborgt het de toegang tot banen en diensten en ondersteunt het de lokale economieën en de handel. Tegelijkertijd is een koolstofvrij en duurzaam vervoerssysteem een voorwaarde om de

1 *PB L, , blz.
2 *PB L, , blz.
3 Met inbegrip van personen met beperkte mobiliteit of een handicap.

klimaatdoelstellingen van de Unie te verwezenlijken en de strategische en niet-duurzame afhankelijkheid van de economie van de Unie van fossiele brandstoffen aan te pakken. Doeltreffend en veilig goederenvervoer is onontbeerlijk om de nodige goederen aan de burgers te leveren, om onze economie draaiende te houden en onze militaire veiligheid te ondersteunen. In het Draghi-rapport over de toekomst van het concurrentievermogen van Europa[4] wordt het belang van meer investeringen in vervoersinfrastructuur erkend en wordt de noodzaak van een geïntegreerde multimodale vervoersmarkt benadrukt, evenals de sterke vraag naar decarbonisatie en schone oplossingen. Voorts roept het Draghi-rapport ertoe op de digitalisering in de Unie te stimuleren in belangrijke economische sectoren, zoals vervoer. In het Letta-rapport over de toekomst van de interne markt wordt benadrukt dat de vervoerssector een belangrijk gebied is waar diepere Europese integratie van essentieel belang is om het potentieel van de interne markt volledig te ontsluiten. In het Letta-rapport wordt met name gewezen op de noodzaak om het TEN-T-netwerk te voltooien en op de mogelijkheden van een pan-Europees hogesnelheidsspoorwegnet om reizen in Europa ingrijpend te veranderen en als catalysator voor integratie van de Unie te fungeren. In het Niinistö-rapport over de civiele en militaire paraatheid van Europa wordt het belang benadrukt van vervoerscorridors voor tweeërlei gebruik voor militaire verplaatsingen en toeleveringsketens, van de bestendigheid van de vervoersinfrastructuur tegen klimaatverandering en van de behoefte aan veilige maritieme bevoorradingsroutes die worden gebruikt voor de externe handel van de Unie.

(3) De Unie moet projecten in achtergestelde, minder geconnecteerde, plattelands-, insulaire, kust-, perifere, verzadigde, ultraperifere of geïsoleerde gebieden faciliteren om de toegang tot de trans-Europese energie- en vervoersnetwerken mogelijk te maken en tegelijkertijd voor de hele Unie voordelen op te leveren op het gebied van veiligheid, concurrentievermogen en sociale, economische en territoriale samenhang. Bij Verordening (EU) 2024/1679 van het Europees Parlement en de Raad[5] wordt de infrastructuur van het trans-Europees vervoersnetwerk vastgesteld, worden de eisen gespecificeerd waaraan die infrastructuur moet voldoen en wordt voorzien in maatregelen voor de uitvoering ervan. In die verordening is bepaald dat het kernnetwerk van het trans-Europees vervoersnetwerk tegen 2030 en het uitgebreide kernnetwerk tegen 2040 moeten worden voltooid door de aanleg van nieuwe infrastructuur en de substantiële modernisering en renovatie van bestaande infrastructuur. Dit zal leiden tot een performant netwerk voor personen- en goederenvervoer.

(4) Om de doelstellingen van Verordening (EU) 2024/1679 te verwezenlijken moet financiële steun worden verleend om grensoverschrijdende projecten te ontwikkelen, waaronder havens en hun verbindingen met het achterland en de uitrol van alternatieve brandstoffen, om ontbrekende verbindingen weg te werken en, voor zover van toepassing, om ervoor te zorgen dat de door het programma ondersteunde acties samenhangend zijn met de overeenkomstig artikel 54 van Verordening (EU)

---

4 Mario Draghi, “A competitiveness strategy for Europe”, september 2024, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en

5 Verordening (EU) 2024/1679 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende richtsnoeren van de Unie voor de ontwikkeling van het trans-Europees vervoersnetwerk, tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1153 en Verordening (EU) nr. 913/2010 en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1315/2013 (PB L, 2024/1679, 28.6.2024).

2024/1679 opgestelde werkplannen van de corridors en met de algehele ontwikkeling van het netwerk op het gebied van prestaties en interoperabiliteit.

(5) In het Gezamenlijk Witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030[6] wordt militaire mobiliteit erkend als een essentieel middel voor de Europese veiligheid en defensie en wordt de meerwaarde van de Unie benadrukt bij het ondersteunen van mobiliteitsinfrastructuur voor tweeërlei gebruik. Verordening (EU) 2021/1153 van het Europees Parlement en de Raad[7] omvatte voor het eerst specifieke financiële middelen voor de ontwikkeling van vervoersinfrastructuur voor tweeërlei civiel-militair gebruik. Het is van essentieel belang dat de vervoersinfrastructuur van de Unie het mogelijk maakt om militair personeel, materiaal en uitrusting snel en efficiënt te verplaatsen door de lucht, over land en over water. Daarom moet de infrastructuur voor alle vervoerswijzen worden gemoderniseerd om aan de militaire behoeften te voldoen. Het programma moet streven naar complementariteit met de specifieke activiteiten die worden ondersteund in het kader van het Europees Fonds voor concurrentievermogen (ook met betrekking tot belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEI)), en moet met name gericht zijn op het versterken van de toegang van de lidstaten tot en de beschikbaarheid van capaciteit voor militaire mobiliteit, en op het ondersteunen van de ontwikkeling van digitale oplossingen om de militaire mobiliteit te vergemakkelijken, alsook van maatregelen die worden ondersteund in het kader van de nationale en regionale partnerschapsplannen.

(6) Op het gebied van militaire mobiliteit streeft het programma ernaar snel en grootschalig vervoer van militaire uitrusting en militair personeel in de hele EU mogelijk te maken, rekening houdend met de militaire deskundigheid op EU-niveau. Het programma moet in overeenstemming zijn met de inspanningen van de EU om de gereedheid van de EU op defensiegebied te vergroten, zoals uiteengezet in het gezamenlijk witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030.

(7) De Unie heeft haar eigen ruimtesystemen voor plaatsbepaling, navigatie en tijdsbepaling (PNT) (Galileo, Egnos en LEO PNT), aardobservatie en -monitoring (Copernicus, EOGS) en beveiligde connectiviteit (GOVSATCOM en IRIS^2) ontwikkeld. Al deze systemen leveren geavanceerde diensten die belangrijke economische voordelen bieden voor publieke en private gebruikers. Daarom moet alle vervoers- of energie-infrastructuur die door de CEF wordt gefinancierd en die gebruikmaakt van PNT-systemen of aardobservatiediensten, technisch compatibel zijn met die systemen. Om die compatibiliteit te waarborgen, kan het werkprogramma er in voorkomend geval voor zorgen dat door de CEF ondersteunde acties die PNT-, connectiviteits- of observatietechnologie omvatten, technisch compatibel zijn met de ruimtesystemen van de EU.

(8) In de PROTECT-EU-strategie wordt benadrukt dat veiligheid het fundament vormt waarop al onze vrijheden zijn gebaseerd; deze strategie bouwt voort op de overweging dat veiligheid in al het EU-beleid moet worden geïntegreerd.

(9) De uitbreiding en modernisering van de energie-infrastructuur is een essentiële voorwaarde voor een echte energie-unie die volledig en onderling verbonden is,

---

6 Gezamenlijk witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030, JOIN(2025) 120 final, 19 maart 2025.

7 Verordening (EU) 2021/1153 van het Europees Parlement en de Raad van 7 juli 2021 tot vaststelling van de Connecting Europe Facility en tot intrekking van Verordeningen (EU) nr. 1316/2013 en (EU) nr. 283/2014 (PB L 249 van 14.7.2021, blz. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

waarbij de energiezekerheid en -onafhankelijkheid van de Unie, de betaalbaarheid van energie en het concurrentievermogen van de sector worden gewaarborgd en tegelijkertijd de klimaat- en energiedoelstellingen van de Unie voor 2030 en de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050 worden verwezenlijkt. Energienetwerken zijn noodzakelijk om extra hernieuwbare energie, die onder meer offshore wordt opgewekt, te kunnen benutten, om industriële decarbonisatie en elektrificatie te stimuleren en om te zorgen voor een goed functionerende en concurrerende interne energiemarkt die veilige en betaalbare energie levert. In het Draghi-rapport wordt ook erkend dat het belangrijk is de investeringen in energie-infrastructuur te verhogen. In het Draghi-rapport werd met name gewezen op investeringen in energienetten en op de noodzaak om de uitrol van grensoverschrijdende energie-infrastructuur snel op te voeren teneinde de integratie van hernieuwbare energie in het Europese systeem te waarborgen en de Europese industrie koolstofvrij te maken. In de Clean Industrial Deal[8] en het actieplan voor betaalbare energie[9] benadrukte de Commissie dat het van cruciaal belang is de energie-unie te voltooien door te investeren in energie-infrastructuur en grensoverschrijdende netwerken, teneinde het concurrentievermogen van de Europese industrie, de welvaart van de burgers en de betaalbaarheid en zekerheid van de energievoorziening te waarborgen. In het actieplan voor betaalbare energie staat dat alle personen, gemeenschappen en bedrijven baat moeten hebben bij de schone transitie. Volgens het monitoringverslag over de elektriciteitsinfrastructuur[10] van het Agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators zal de grensoverschrijdende capaciteitsbehoefte tegen 2030 oplopen tot 66 GW, waarvan 32 GW momenteel nog niet beschikbaar is. De steun van het programma aan grensoverschrijdende projecten zal een belangrijke rol spelen bij het dichten van deze kloof.

(10) Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan grensoverschrijdende energie-interconnecties, met inbegrip van complexe projecten zoals hybride interconnectoren, waaronder projecten die nodig zijn om het bij Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad[11] vastgestelde streefcijfer van 15 % elektriciteitsinterconnectie tegen 2030 te halen.

(11) In Verordening (EU) 2022/869 van het Europees Parlement en de Raad[12] zijn richtsnoeren vastgesteld voor de tijdige ontwikkeling en interoperabiliteit van de trans-

---

8 COM/2025/85 final.

9 COM/2025/79 final.

10 ACER: Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system, 2024 Markttoezichtverslag, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf.

11 Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 663/2009 en (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en (EU) 2015/652 van de Raad, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

12 Verordening (EU) 2022/869 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2022 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 715/2009, (EU) 2019/942 en (EU) 2019/943, en Richtlijnen 2009/73/EG en (EU) 2019/944, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 347/2013 (PB L 152 van 3.6.2022, blz. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

Europese energie-infrastructuur. Deze verordening voorziet in de identificatie van projecten van gemeenschappelijk belang en van projecten van wederzijds belang en stelt de voorwaarden vast waaronder deze projecten in aanmerking komen voor financiële bijstand van de Unie. Gezien het grensoverschrijdende karakter van projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang zorgen zij echter niet alleen voor positieve externe effecten en meer solidariteit, maar brengen zij, vanwege hun multi-jurisdictionele aard, coördinatieproblemen en een vaak asymmetrische verdeling van kosten en baten, ook specifieke uitdagingen met zich mee voor projectontwikkelaars. Zij vereisen derhalve steun op het niveau van de Unie.

(12) Op energiegebied heeft het programma tot doel bij te dragen tot de ontwikkeling van projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang, teneinde de integratie van de energiemarkt en de interoperabiliteit van energienetwerken over de grenzen heen te bevorderen. Voorts heeft het programma tot doel decarbonisatie te vergemakkelijken, energie-efficiëntie te bevorderen en de voorzieningszekerheid te waarborgen, en grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van energie, met inbegrip van de opwekking van hernieuwbare energie, te faciliteren, alsook opslagfaciliteiten die niet voldoen aan de subsidiabiliteitscriteria van Verordening (EU) 2022/869. Daarbij moet rekening worden gehouden met de belangen van alle belanghebbenden die gevolgen kunnen ondervinden.

(13) Grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie tussen lidstaten onderling, of tussen lidstaten en derde landen, is van cruciaal belang om de doelstellingen van de Unie op het gebied van decarbonisatie, concurrentievermogen, voltooiing van de interne energiemarkt en voorzieningszekerheid op kostenefficiënte en duurzame wijze te verwezenlijken. Het programma heeft tot doel het risico aan te pakken dat grensoverschrijdende samenwerking op een suboptimaal niveau blijft wanneer de Unie geen financiële bijstand verleent.

(14) Grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie moeten kostenbesparingen opleveren voor de uitrol van hernieuwbare energie in de hele Unie of andere voordelen voor systeemintegratie, voorzieningszekerheid, concurrentievermogen of innovatie, in vergelijking met een soortgelijk project dat alleen door een van de deelnemende lidstaten of derde landen wordt uitgevoerd. Bij de selectie van de projecten moet de Commissie met name rekening houden met de bijdrage ervan aan de verdere integratie van de interne energiemarkt van de Unie en ernaar streven om, indien mogelijk, rekening te houden met het geografisch evenwicht. In het geval van subsidies voor werkzaamheden moet de aanvrager aantonen dat marktfalen of financiële belemmeringen, zoals onvoldoende commerciële levensvatbaarheid, hoge aanloopkosten of het gebrek aan marktfinanciering, moeten worden overwonnen.

(15) Het programma moet een overdracht van middelen naar het bij artikel 33 van Verordening (EU) 2018/1999[13] ingestelde Uniemechanisme voor hernieuwbare energie mogelijk maken, om een bijdrage te leveren aan het faciliterende kader van artikel 3, lid 5, van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de

[13] Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 663/2009 en (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en (EU) 2015/652 van de Raad, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad.

Raad[14]. Deze overdracht kan ook betrekking hebben op projecten die onder de definitie van grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie vallen. In voorkomend geval moet de Commissie ernaar streven prioriteit te geven aan dergelijke financiële steun voor projecten die de verdere integratie van de interne energiemarkt van de Unie bevorderen, met inbegrip van grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie.

(16) Er moet worden gezorgd voor synergieën tussen de ontwikkeling van trans-Europese vervoers- en energienetwerken en grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie met een sterke grensoverschrijdende impact, ondersteund door de CEF, en vervoers- en energieprojecten in het kader van de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap, het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie en het Europees Fonds voor concurrentievermogen. Synergieën kunnen ook steun inhouden voor belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEI) die gericht zijn op grensoverschrijdende infrastructuur in de vervoers- en energiesector.

(17) Het programma moet ook streven naar samenhang met acties die worden gefinancierd in het kader van Europa in de wereld. Het is belangrijk dat de trans-Europese netwerken voor vervoer en energie goed verbonden zijn met derde landen. In de respectieve beleidskaders worden projecten van gemeenschappelijk belang tussen lidstaten en derde landen of projecten van wederzijds belang aangewezen, die prioritair zijn voor de vervoers- en energieverbindingen van en naar deze derde landen. Voor deze projecten moet de steun in het kader van het programma nauw worden gecoördineerd met steun die wordt verleend in het kader van Europa in de wereld. Op het gebied van vervoer moet voorrang worden gegeven aan de in de bijlage bij deze verordening vermelde grensoverschrijdende trajecten.

(18) Uit recente ervaring is gebleken dat er in een snel veranderende economische, sociale en geopolitieke omgeving behoefte is aan een flexibeler meerjarig financieel kader en flexibeler programma's van de Unie. Daartoe, en in overeenstemming met de doelstellingen van de CEF, moet bij de financiering voldoende rekening worden gehouden met de veranderende beleidsbehoeften en prioriteiten van de Unie zoals vastgesteld in relevante documenten die door de Commissie zijn gepubliceerd, in conclusies van de Raad en in resoluties van het Europees Parlement, en moet tegelijkertijd worden gezorgd voor voldoende voorspelbaarheid voor de uitvoering van de begroting.

(19) Om consistentie te waarborgen, moeten de begrotingsgarantie en financieringsinstrumenten in het kader van het programma, ook wanneer gecombineerd met andere vormen van niet-terugbetaalbare steun in blendingverrichtingen, worden uitgevoerd overeenkomstig de toepasselijke regels van het InvestEU-instrument van de ECF en GE-uitvoeringsmechanismen door middel van overeenkomsten die voor dat type steun zijn gesloten in het kader van het InvestEU-instrument van het ECF en GE-uitvoeringsmechanismen.

(20) Wanneer steun van de Unie in het kader van het programma moet worden verleend in de vorm van een begrotingsgarantie of een financieringsinstrument, ook in combinatie met niet-terugbetaalbare steun in een blendingverrichting, mag dergelijke steun uitsluitend via het InvestEU-instrument van de ECF en GE-uitvoeringsmechanismen

[14] Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

worden verleend overeenkomstig de toepasselijke regels van het ECF-investeringsinstrument en GE-uitvoeringsmechanismen. Indien de doelstellingen van dit programma worden verwezenlijkt door het InvestEU-instrument van de ECF, moet voor alle lidstaten op hun verzoek adviesondersteuning beschikbaar zijn. Deze ondersteuning kan betrekking hebben op capaciteitsopbouw, op steun bij het in kaart brengen, voorbereiden en uitvoeren van projecten en op advies over financieringsinstrumenten en investeringsplatforms.

(21) Het programma moet het gebruik van de beschikbare financiering optimaliseren door nauwlettend toezicht te houden op de beschikbaar gestelde financiering en door, in voorkomend geval, subsidies te verlagen of te beëindigen. Dit moet het mogelijk maken de begrotingsmiddelen voor een actie die tijdens de vastgestelde termijn niet zijn besteed, opnieuw toe te wijzen aan andere acties die binnen het toepassingsgebied van dit programma vallen.

(22) Gezien de omvang van de noodzakelijke werkzaamheden kan het gebeuren dat voor de uitvoering van een grensoverschrijdend gedeelte verschillende activiteiten parallel worden uitgevoerd en door middel van verschillende subsidieovereenkomsten worden ondersteund, maar bijdragen tot dezelfde doelstelling (het “globale project”). Om bij te dragen tot een efficiënter gebruik van middelen van de Unie en ervoor te zorgen dat belangrijke infrastructuurdoelstellingen volledig kunnen worden verwezenlijkt, moet het programma het mogelijk maken de beschikbare middelen te herverdelen binnen hetzelfde globale project. Onverminderd het gebruik van mededingingsprocedures overeenkomstig artikel 192, lid 1, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad[15] en in aanvulling op de bepalingen van artikel 198 van die verordening, moet het mogelijk zijn een dergelijke herverdeling van middelen toe te kennen door middel van wijzigingen van de oorspronkelijke acties, onder de in het werkprogramma vastgestelde voorwaarden, met inbegrip van de maximale bijdrage van de Unie.

(23) Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad is op het programma van toepassing. Zij legt de regels vast voor de opstelling en uitvoering van de algemene begroting van de Europese Unie, met inbegrip van de regels voor subsidies, prijzen, niet-financiële schenkingen, aanbestedingen, indirect beheer, financiële bijstand, financieringsinstrumenten en begrotingsgaranties.

(24) Overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 zijn de werkprogramma’s en de documenten van de oproep de geschikte plaats om meer technische uitvoeringsdetails voor de begroting voor alle door het programma ondersteunde beleidsmaatregelen, met inbegrip van specifieke subsidiabiliteits- en gunningscriteria afhankelijk van het instrument voor de uitvoering van de begroting, vast te stellen, ongeacht of het subsidies of aanbestedingen betreft, alsook de specifieke beleidsdoelstellingen. Overeenkomstig artikel 136 van het Financieel Reglement moeten om veiligheidsredenen subsidiabiliteitsbeperkingen gelden voor leveranciers met een hoog risico.

(25) De door het programma verleende steun moet de investeringen stimuleren door marktfalen of suboptimale investeringssituaties op evenredige wijze aan te pakken, zonder overlapping of verdringing, en door stimulansen te bieden voor particuliere

[15] Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (PB L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

financiering, en moet een duidelijke Europese meerwaarde hebben. Onverminderd de toepassing van de artikelen 107 en 108 VWEU op nationale middelen, zal deze aanpak zorgen voor samenhang tussen de acties in het kader van het programma en de staatssteunregels, waardoor buitensporige concurrentieverstoringen op de interne markt worden voorkomen. Voorts kunnen de maatregelen van de CEF en de spaar- en investeringsunie[16] elkaar ondersteunen, aangezien overheidsfinanciering doeltreffend kan zijn om grote infrastructuurprojecten minder risicovol te maken en particuliere investeringen in de EU aan te trekken, waardoor een aanzienlijk hefboomeffect ontstaat. Tegelijkertijd kan de toenemende beschikbaarheid van efficiënte instellingen voor collectieve belegging, zoals de Europese langetermijnbeleggingsinstellingen (Eltif's), een efficiënte katalysator vormen voor langetermijnbeleggingen door institutionele en andere particuliere beleggers in infrastructuurprojecten, waardoor de uit de CEF beschikbare financiering wordt aangevuld en versterkt.

(26) Teneinde uniforme voorwaarden voor de uitvoering van het programma te waarborgen aan de hand van werkprogramma's, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Deze bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren[17].

(27) Overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad[18], Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad[19], Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad[20] en Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad[21] moeten de financiële belangen van de Unie worden beschermd door evenredige maatregelen, met inbegrip van voorkoming, opsporing, correctie en onderzoek van onregelmatigheden en fraude, terugvordering van verloren gegane, onverschuldigd betaalde of onjuist bestede financiële middelen alsook, in voorkomend geval, oplegging van administratieve sancties. In het bijzonder kan het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 en Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 onderzoeken, met inbegrip van controles en verificaties ter plaatse, uitvoeren om vast te stellen of er

---

16 COM/2025/124 final

17 Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren, PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13.

18 Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad (PB L 248 van 18.9.2013, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

19 Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen (PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

20 Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden (PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

21 Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie ("EOM") (PB L 283 van 31.10.2017, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

sprake is van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad. Overeenkomstig Verordening (EU) 2017/1939 kan het Europees Openbaar Ministerie (EOM) overgaan tot onderzoek en vervolging van fraude en andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad in de zin van Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad[22]. Personen of entiteiten die middelen van de Unie ontvangen, moeten overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 ten volle meewerken aan de bescherming van de financiële belangen van de Unie, de nodige rechten en toegang verlenen aan de Commissie, OLAF, het EOM en de Europese Rekenkamer en ervoor zorgen dat derden die betrokken zijn bij de uitvoering van middelen van de Unie gelijkwaardige rechten verlenen. Met het programma geassocieerde derde landen moeten de verantwoordelijke ordonnateur, OLAF en de Rekenkamer de nodige rechten en toegang verlenen, zodat deze hun respectieve bevoegdheden volledig kunnen uitoefenen.

(28) Het programma moet worden uitgevoerd overeenkomstig Verordening (EU) [XXX]* van het Europees Parlement en de Raad [de prestatieverordening], waarin de regels voor het traceren van uitgaven en het prestatiekader voor de begroting zijn vastgesteld, met inbegrip van regels voor het waarborgen van een uniforme toepassing van de beginselen van "geen ernstige afbreuk doen" en gendergelijkheid als bedoeld in respectievelijk artikel 33, lid 2, punten d) en f), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, regels voor de monitoring en rapportage van de prestaties van programma's en activiteiten van de Unie, regels voor de oprichting van een financieringsportaal van de Unie, regels voor de evaluatie van de programma's, alsook andere horizontale bepalingen die van toepassing zijn op alle programma's van de Unie, zoals die inzake informatie, communicatie en zichtbaarheid.

(29) Volgens artikel 85, lid 1, van Besluit (EU) 2021/1764[23] van de Raad komen in landen en gebieden overzee (LGO) gevestigde personen en entiteiten in aanmerking voor financiering, overeenkomstig de regels en doelstellingen van het programma en eventuele regelingen die van toepassing zijn op de lidstaat die banden heeft met de desbetreffende LGO.

(30) Het programma moet de rechten van personen met een handicap eerbiedigen en de toegankelijkheid voor hen waarborgen, met name in de vervoerssector.

(31) Het programma moet openstaan voor samenwerking met derde landen wanneer dit in het belang is van de Unie. In dit verband kan de Unie derde landen geheel of gedeeltelijk associëren met de activiteiten van het programma. Hierbij moet worden gezorgd voor een billijk evenwicht tussen de bijdrage en de baten van het derde land, en voor bescherming van de financiële en veiligheidsbelangen van de Unie.

(32) Teneinde afdoende rekening te houden met de ontwikkeling van het trans-Europese netwerk, moet aan de Commissie de bevoegdheid worden gedelegeerd om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese

---

22 Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2017 betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude die de financiële belangen van de Unie schaadt (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 29).

23 Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad van 5 oktober 2021 inzake de associatie van de landen en gebieden overzee met de Europese Unie, met inbegrip van de betrekkingen tussen de Europese Unie enerzijds en Groenland en het Koninkrijk Denemarken anderzijds (Besluit betreffende de LGO-associatie, met inbegrip van Groenland) (PB L 355 van 7.10.2021, blz. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

Unie handelingen vast te stellen met betrekking tot de wijzigingen van de indicatieve lijst van projecten van gemeenschappelijk belang in de bijlage bij deze verordening. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven[24]. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.

(33) Artikel 12, lid 2, van Verordening (EU) 2021/1153 verleent de Commissie de bevoegdheid om uitvoeringshandelingen vast te stellen tot nadere bepaling van de infrastructuurvereisten die van toepassing zijn op bepaalde categorieën acties die verband houden met infrastructuur voor tweeërlei gebruik. Op basis daarvan is Uitvoeringsverordening (EU) 2021/1328[25] vastgesteld. Na de herziening van het rechtskader door de vaststelling van Verordening (EU) 2024/1679 en om ervoor te zorgen dat de infrastructuurvereisten, onafhankelijk van de beperkte duur van de onderhavige verordening, verder kunnen worden geactualiseerd, is het voor de in die handeling verleende machtiging noodzakelijk om uitvoeringshandelingen vast te stellen waarin de infrastructuurvereisten worden gespecificeerd voor bepaalde categorieën acties die verband houden met infrastructuur voor tweeërlei gebruik. Verordening (EU) 2024/1679 moet derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd, zodat zij de Commissie bij die verordening wordt gemachtigd om uitvoeringshandelingen vast te stellen.

(34) Verordening (EU) 2021/1153 moet met ingang van 1 januari 2028 worden ingetrokken,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Voorwerp

Deze verordening stelt de Connecting Europe Facility (het "programma") vast en bepaalt de doelstellingen van het programma, de begroting ervan voor de periode 2028-2034, de vormen van financiering van de Unie en de regels voor het verlenen van dergelijke financiering.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

---

[24] PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

[25] Uitvoeringsverordening (EU) 2021/1328 van de Commissie van 10 augustus 2021 tot nadere bepaling van de infrastructuurvereisten die van toepassing zijn op bepaalde categorieën infrastructuur voor tweeërlei gebruik overeenkomstig Verordening (EU) 2021/1153 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 288 van 11.8.2021, blz. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj).

1. “actie”: elke in financieel en technisch opzicht als autonoom aangeduide activiteit waarvoor een bepaalde termijn is gesteld en die noodzakelijk is voor de uitvoering van een project;

2. “trans-Europees vervoersnetwerk”: het trans-Europees vervoersnetwerk als bedoeld in Verordening (EU) 2024/1679;

3. “project van gemeenschappelijk belang”: een project van gemeenschappelijk belang zoals gedefinieerd in artikel 3, punt 1), van Verordening (EU) 2024/1679 of artikel 2, punt 5), van Verordening (EU) 2022/869;

4. “duurzaam trans-Europees vervoersnetwerk”: een trans-Europees vervoersnetwerk dat voldoet aan de eisen van de artikelen 5 en 45 van Verordening (EU) 2024/1679;

5. “slim trans-Europees vervoersnetwerk”: een trans-Europees vervoersnetwerk dat voldoet aan de eisen van de artikelen 43 en 45 van Verordening (EU) 2024/1679;

6. “veerkrachtig trans-Europees vervoersnetwerk”: een trans-Europees vervoersnetwerk dat voldoet aan de eisen van artikel 46 van Verordening (EU) 2024/1679;

7. “militaire mobiliteit”: het vermogen van de Europese Unie en haar lidstaten om militair personeel en militaire uitrusting en voorraden snel en doeltreffend te vervoeren, te verplaatsen en in te zetten binnen en over de grenzen van de lidstaten, zodat de strijdkrachten van de lidstaten tijdig en doeltreffend kunnen reageren;

8. “studies”: activiteiten die nodig zijn ter voorbereiding van de uitvoering van projecten, zoals voorbereidende studies, het in kaart brengen, haalbaarheidsstudies, evaluatie-, test- en validatiestudies, ook in de vorm van software, en andere technische ondersteuningsmaatregelen, met inbegrip van preliminaire acties die nodig zijn om een project te definiëren en te ontwikkelen en om besluiten te nemen over de financiering ervan, zoals verkenning ter plaatse en de voorbereiding van het financieringspakket;

9. “werkzaamheden”: het aanschaffen, leveren en inzetten van componenten, systemen en diensten, inclusief software, het uitvoeren van ontwikkelings-, bouw- en installatieactiviteiten in verband met een project, het opleveren van de installaties en het in gang zetten van een project;

10. “project van wederzijds belang”: een project van wederzijds belang zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 6), van Verordening (EU) 2022/869;

11. “grensoverschrijdend project op het gebied van hernieuwbare energie”: een van de volgende:

    a) een project voor de productie van hernieuwbare energie dat is opgenomen in een samenwerkingsovereenkomst in de zin van artikel 8, 9, 11 of 13 van Richtlijn (EU) 2018/2001;

    b) een opslagproject, met inbegrip van energieopslag op één locatie in de zin van artikel 2, punt 44 quinquies), van Richtlijn (EU) 2018/2001, dat de integratie van hernieuwbare energie in het energiesysteem van de Unie ondersteunt, met uitzondering van energieopslagfaciliteiten in de zin van bijlage II, punt 1), c), van Verordening (EU) 2022/869, en dat is opgenomen in een soortgelijke regeling tussen twee of meer lidstaten of tussen een of meer lidstaten en een of meer derde landen.

Artikel 3

Doelstellingen van het programma

1. De algemene doelstellingen van het programma zijn het opbouwen, ontwikkelen, beveiligen, moderniseren en voltooien van de trans-Europese netwerken in de sectoren vervoer en energie, teneinde een functionerende interne markt te ondersteunen en de cohesie te bevorderen; het vergemakkelijken van militaire mobiliteit op de trans-Europese vervoersnetwerken; het vergemakkelijken van grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie; en het vergemakkelijken van synergieën tussen de sectoren vervoer en energie.

2. De specifieke doelstellingen van het programma zijn:

a) in de vervoerssector:

i) bijdragen aan de ontwikkeling van projecten van gemeenschappelijk belang met betrekking tot onderling verbonden, interoperabele, koolstofvrije, slimme, veilige, duurzame, veerkrachtige, beveiligde en multimodale vervoersnetwerken overeenkomstig Verordening (EU) 2024/1679, met name door:

(1) acties in verband met projecten van gemeenschappelijk belang met een grensoverschrijdende dimensie ter uitvoering van het trans-Europees vervoersnetwerk, met inbegrip van acties op de in de bijlage bij deze verordening vermelde indicatieve trajecten;

(2) acties in verband met projecten van gemeenschappelijk belang met een Uniedimensie die betrekking hebben op de voltooiing van een slim, veerkrachtig, koolstofvrij en duurzaam trans-Europees vervoersnetwerk;

(3) acties in verband met projecten van gemeenschappelijk belang met een grensoverschrijdende dimensie met derde landen die het trans-Europees vervoersnetwerk ten uitvoer leggen overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EU) 2024/1679;

ii) delen van het trans-Europees vervoersnetwerk aanpassen voor tweeërlei gebruik van de vervoersinfrastructuur met het oog op de verbetering van zowel de civiele als de militaire mobiliteit, met bijzondere aandacht voor de vier prioritaire EU-corridors voor militaire mobiliteit die door de lidstaten zijn aangewezen in bijlage II bij de militaire eisen voor militaire mobiliteit binnen en buiten de Unie, zoals goedgekeurd door de Raad op 18 maart 2025 met referentie ST 6728/25 ADD1;

b) in de energiesector:

i) bijdragen aan de ontwikkeling van projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang als bedoeld in artikel 18 van Verordening (EU) 2022/869, teneinde de voltooiing van de energie-unie, de integratie van een efficiënte en concurrerende interne energiemarkt en de interoperabiliteit van netwerken over grenzen en sectoren heen te bevorderen, het koolstofvrij maken van de economie te vergemakkelijken, energie-efficiëntie te bevorderen en veerkracht en voorzieningszekerheid te waarborgen;

ii) grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie vergemakkelijken door steun aan grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie of door concurrerende aanbestedingen voor nieuwe projecten op het gebied van hernieuwbare energie in het kader van het bij artikel 33 van Verordening (EU) 2018/1999 ingestelde financieringsmechanisme van de Unie voor hernieuwbare energie, indien aan de voorwaarden van artikel 11, lid 5, van deze verordening is voldaan, teneinde de doelstellingen van de Unie op het gebied van decarbonisatie, concurrentievermogen, voltooiing van de interne energiemarkt, veerkracht en voorzieningszekerheid op kostenefficiënte wijze te verwezenlijken.

Artikel 4

Begroting

1. De indicatieve financiële middelen voor de uitvoering van het programma voor de periode 2028-2034 zijn vastgesteld op 81 428 000 000 euro in lopende prijzen.

2. De indicatieve verdeling van het in lid 1 genoemde bedrag is als volgt:

   a) 51 515 000 000 euro voor de specifieke doelstellingen inzake vervoer en militaire mobiliteit als bedoeld in artikel 3, lid 2, punt a);

   b) 29 912 000 000 euro voor de specifieke doelstellingen inzake energie als bedoeld in artikel 3, lid 2, punt b).

3. Vastleggingen in de begroting voor activiteiten waarvan de uitvoering zich over meer dan één begrotingsjaar uitstrekt, mogen in jaartranches worden verdeeld.

4. Ook na 2034 kunnen nog kredieten in de begroting van de Unie worden opgenomen ter dekking van de nodige uitgaven en voor het beheer van acties die aan het einde van het programma nog niet zijn voltooid.

5. De in lid 1 van dit artikel bedoelde financiële toewijzing en de bedragen van de in artikel 5 bedoelde aanvullende middelen kunnen ook worden gebruikt voor technische en administratieve bijstand voor de uitvoering van het programma en van de sectorspecifieke richtsnoeren in Verordening (EU) 2024/1679 of Verordening (EU) 2022/869, zoals activiteiten op het gebied van voorbereiding, monitoring, controle, audit en evaluatie, institutionele informatietechnologiesystemen en -platforms, informatie- en communicatieactiviteiten, met inbegrip van institutionele communicatie over de politieke prioriteiten van de Unie, en alle andere uitgaven gerelateerd aan technische en administratieve bijstand of personeel die de Commissie doet voor het beheer van het programma.

Artikel 5

Aanvullende middelen

1. Lidstaten, instellingen, organen en agentschappen van de Unie, derde landen, internationale organisaties, internationale financiële instellingen of andere derde partijen kunnen aanvullende financiële of niet-financiële bijdragen aan het programma leveren, onverminderd de artikelen 107 en 108 VWEU. Aanvullende financiële bijdragen vormen externe bestemmingsontvangsten in de zin van

artikel 21, lid 2, punt a), d) of e), of artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

2. Op verzoek van de lidstaten kunnen de aan hen in gedeeld beheer toegewezen middelen ter beschikking worden gesteld aan het programma. De Commissie voert die middelen op directe of indirecte wijze uit overeenkomstig artikel 62, lid 1, punt a) of c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Zij vormen een aanvulling op het in artikel 4, lid 1, van deze verordening bedoelde bedrag. Die middelen worden gebruikt ten voordele van de betrokken lidstaat. Indien de Commissie geen juridische verbintenis in direct of indirect beheer is aangegaan voor aldus ter beschikking van het programma gestelde aanvullende bedragen, kunnen de overeenkomstige niet-vastgelegde bedragen op verzoek van de betrokken lidstaat weer naar een of meer respectieve bronprogramma's of de opvolgers daarvan worden overgedragen.

Artikel 6

Alternatieve, gecombineerde en cumulatieve financiering

1. Het programma wordt uitgevoerd in coördinatie met andere programma's van de Unie. Een actie die een bijdrage van de Unie van een ander programma heeft ontvangen, kan ook een bijdrage in het kader van het programma ontvangen. De regels van het desbetreffende programma van de Unie zijn van toepassing op de overeenkomstige bijdrage of er kan één reeks regels op alle bijdragen in het kader van het programma worden toegepast en één juridische verbintenis worden aangegaan. Indien de bijdragen van de Unie op subsidiabele kosten zijn gebaseerd, mag de cumulatieve steun uit de Uniebegroting niet hoger zijn dan de totale subsidiabele kosten van de actie en kan deze op pro-ratabasis worden berekend overeenkomstig de documenten waarin de steunvoorwaarden zijn vastgesteld.

2. Toekenningsprocedures in het kader van het programma moeten gezamenlijk worden uitgevoerd in direct of indirect beheer met lidstaten, instellingen, organen en instanties van de Unie, derde landen, internationale organisaties, internationale financiële instellingen, of andere derde partijen ("partners bij de gezamenlijke toekenningsprocedure"), op voorwaarde dat de bescherming van de financiële belangen van de Unie wordt gewaarborgd. Dergelijke procedures zijn aan één reeks regels onderworpen en leiden tot de sluiting van één juridische verbintenis. Daartoe kunnen de partners bij de gezamenlijke toekenningsprocedure middelen ter beschikking stellen van het programma overeenkomstig artikel 5 van deze verordening, of kunnen de partners worden belast met de uitvoering van de toekenningsprocedure, indien van toepassing overeenkomstig artikel 62, lid 1, punt c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.Vertegenwoordigers van de partners bij de gezamenlijke toekenningsprocedure kunnen ook lid zijn van het evaluatiecomité als bedoeld in artikel 153, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

Artikel 7

Met het programma geassocieerde derde landen

1. Het programma kan worden opengesteld voor deelname van de volgende derde landen door middel van volledige of gedeeltelijke associatie, overeenkomstig de doelstellingen van artikel 3 en overeenkomstig de desbetreffende internationale

overeenkomsten of besluiten die in het kader van die overeenkomsten zijn vastgesteld en van toepassing zijn op:

a) leden van de Europese Vrijhandelsassociatie die lid zijn van de Europese Economische Ruimte, alsook Europese microstaten;

b) toetredende staten, kandidaat-lidstaten en mogelijke kandidaat-lidstaten;

c) landen van het Europees nabuurschapsbeleid;

d) andere derde landen.

2. De associatieovereenkomsten voor deelname aan de programma's:

a) waarborgen een billijk evenwicht tussen de bijdragen van en de voordelen voor het derde land dat aan het programma deelneemt;

b) bepalen de voorwaarden voor deelname aan de programma's, met inbegrip van de berekening van de financiële bijdragen aan een programma, bestaande uit een operationele bijdrage en een deelnamevergoeding, en de algemene administratieve kosten van het programma;

c) verlenen het derde land geen beslissingsbevoegdheid over het programma;

d) waarborgen de rechten van de Unie om voor een goed financieel beheer te zorgen en de financiële belangen van de Unie te beschermen;

e) waarborgen, in voorkomend geval, de bescherming van de belangen van de Unie op het gebied van veiligheid en openbare orde.

Voor de toepassing van punt d), verleent het derde land de krachtens Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 vereiste rechten en toegang, en waarborgt het dat executoriale besluiten die een geldelijke verplichting inhouden op grond van artikel 299 VWEU, alsook arresten en beschikkingen van het Hof van Justitie van de Europese Unie, rechtstreeks uitvoerbaar zijn.

Artikel 8

Uitvoering en vormen van Uniefinanciering

1. Het programma wordt overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 uitgevoerd, in direct beheer of in indirect beheer met entiteiten als bedoeld in artikel 62, lid 1, punt c), van die verordening.

2. Financiering door de Unie kan worden verstrekt in elke vorm overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, met name subsidies, prijzen, aanbestedingen en niet-financiële schenkingen.

3. Wanneer steun van de Unie wordt verleend in de vorm van een begrotingsgarantie of een financieringsinstrument, ook in combinatie met niet-terugbetaalbare steun in een blendingverrichting, mag dergelijke steun uitsluitend worden verleend via het ECF-InvestEU-instrument of het GE-uitvoeringsmechanisme en worden uitgevoerd overeenkomstig de toepasselijke regels van het ECF-InvestEU-instrument en het GE-uitvoeringsmechanisme door middel van overeenkomsten die voor dat type steun zijn gesloten in het kader van het ECF-InvestEU-instrument of GE-uitvoeringsmechanismen.

4. Steun van de Unie in de vorm van een begrotingsgarantie wordt verleend binnen het maximumbedrag van de bij de ECF- of GE-verordening vastgestelde begrotingsgarantie.

5. Indien het programma gebruikmaakt van het ECF-InvestEU-instrument of het GE-uitvoeringsmechanisme, voorziet het in de voorziening voor de begrotingsgarantie en de financiering ten behoeve van financieringsinstrumenten, ook wanneer gecombineerd met niet-terugbetaalbare steun in de vorm van een blendingverrichting.

Artikel 9

Subsidiabiliteit

1. Er worden subsidiabiliteitscriteria vastgesteld om de verwezenlijking van de in artikel 3 van deze verordening en overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 vastgestelde doelstellingen te ondersteunen.

2. Bij toekenningsprocedures in direct of indirect beheer kunnen een of meer van de volgende juridische entiteiten in aanmerking komen om financiering van de Unie te verstrekken of te ontvangen:

   a) entiteiten die zijn gevestigd in een lidstaat;

   b) entiteiten die zijn gevestigd in een geassocieerd derde land;

   c) internationale organisaties;

   d) andere in niet-geassocieerde derde landen gevestigde entiteiten indien de financiering van dergelijke entiteiten essentieel is voor de uitvoering van de actie en bijdraagt tot de in artikel 3 vastgestelde doelstellingen.

3. In aanvulling op artikel 168, leden 2 en 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kunnen geassocieerde derde landen als bedoeld in artikel 7, lid 1, van de onderhavige verordening ook deelnemen aan en profiteren van alle aanbestedingsmechanismen als bedoeld in artikel 168, leden 2 en 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. De regels die voor de lidstaten gelden, gelden mutatis mutandis voor deelnemende geassocieerde derde landen.

4. Toekenningsprocedures die gevolgen kunnen hebben voor de veiligheid of de openbare orde, met name met betrekking tot strategische activa en belangen van de Unie of haar lidstaten, worden beperkt overeenkomstig artikel 136 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Overeenkomstig artikel 136 van het Financieel Reglement zijn om veiligheidsredenen subsidiabiliteitsbeperkingen van toepassing op leveranciers met een hoog risico, overeenkomstig de EU-wetgeving.

5. Met betrekking tot acties als bedoeld in artikel 3, lid 2, punt a), van deze verordening, zorgt de toetsing van de voorstellen aan de toekenningscriteria er, in voorkomend geval, voor dat de voorgestelde acties in overeenstemming zijn met de werkplannen voor de corridors en de uitvoeringshandelingen als bedoeld in de artikelen 54 en 55 van Verordening (EU) 2024/1679 en rekening houden met het advies van de bevoegde Europese coördinator op grond van artikel 52, lid 9, van die verordening.

6. Voorstellen voor subsidies worden ingediend door één of meer lidstaten of, met instemming van de betrokken lidstaten, door het project van gemeenschappelijk belang of het project van wederzijds belang.

7. Toekenningsprocedures voor subsidies of delen daarvan die reeds volledig uit andere publieke of particuliere bronnen worden gefinancierd, met uitzondering van bijdragen van de Unie in het kader van de in artikel 6 bedoelde synergieacties, komen niet in aanmerking voor financiering.

8. In het in artikel 110 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 bedoelde werkprogramma of de documenten met betrekking tot de toekenningsprocedure kunnen de in de onderhavige verordening vastgestelde subsidiabiliteitscriteria nader worden gespecificeerd of aanvullende criteria voor specifieke acties worden vastgesteld.

Artikel 10

Aanvullende regels voor subsidies

1. Naast de in artikel 132, lid 4, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 vermelde redenen voor verlaging kan het subsidiebedrag onder de volgende voorwaarden worden verlaagd:

   a) voor studies, indien de actie niet van start is gegaan binnen één jaar na de in de subsidieovereenkomst vermelde begindatum;

   b) voor werkzaamheden, indien de actie niet van start is gegaan binnen twee jaar na de in de subsidieovereenkomst vermelde begindatum;

   c) indien na evaluatie van de vooruitgang van de actie is gebleken dat de uitvoering van de actie zoveel vertraging heeft opgelopen dat de doelstellingen van de actie waarschijnlijk niet zullen worden verwezenlijkt.

2. De subsidieovereenkomst kan worden gewijzigd of beëindigd op grond van de in lid 1 genoemde voorwaarden.

3. De uit de toepassing van lid 1 of 2 voortvloeiende beschikbare vastleggingskredieten worden in het kader van dit programma beschikbaar gesteld.

4. Onverminderd het gebruik van mededingingsprocedures waar dat passend is overeenkomstig artikel 192, lid 1, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en in aanvulling op artikel 198 van die verordening, kunnen in het in artikel 12 van deze verordening bedoelde werkprogramma, indien naar behoren gemotiveerd op grond van de noodzaak om de voltooiing van een globaal project te vergemakkelijken, een actie en begunstigden worden gespecificeerd en een bedrag worden vastgesteld tot hetwelk voorstellen kunnen worden gedaan voor verlenging van lopende of voltooide acties in het kader van het programma, waarbij gelijke behandeling en transparantie worden gewaarborgd overeenkomstig artikel 191 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. De toekenning voor lopende acties kan de vorm aannemen van een wijziging van de oorspronkelijke actie door nieuwe activiteiten toe te voegen en de maximale bijdrage van de Unie te verhogen. De in lid 3 van dit artikel bedoelde vastleggingskredieten worden gebruikt ter dekking van de bedragen die in het werkprogramma voor dergelijke toekenningen zijn gereserveerd.

5. Voor studies bedraagt de financiële steun van de Unie ten hoogste 50 % van de totale subsidiabele kosten.

6. Voor werkzaamheden in verband met de specifieke doelstelling als bedoeld in artikel 3, lid 2, punt a), bedraagt de financiële steun van de Unie ten hoogste 50 % van de totale subsidiabele kosten. Voor acties in lidstaten waarvan het bni per inwoner minder dan 90 % van het bni van de Unie bedraagt, bedraagt de financiële steun van de Unie ten hoogste 75 % van de totale subsidiabele kosten.

7. Voor werkzaamheden die verband houden met de specifieke doelstellingen als bedoeld in artikel 3, lid 2, punt b), geldt het volgende:

   a) de financiële steun van de Unie bedraagt ten hoogste 50 % van de totale subsidiabele kosten;

   b) de in punt a) bedoelde medefinancieringspercentages kunnen worden verhoogd tot maximaal 75 % van de totale subsidiabele kosten voor acties die bijdragen aan de ontwikkeling van projecten van gemeenschappelijk belang die volgens de in artikel 18, lid 2, van Verordening (EU) 2022/869 vermelde bewijzen zorgen voor een hoge mate van regionale of Uniebrede voorzieningszekerheid, de solidariteit in de Unie versterken of bijzonder innovatieve oplossingen bieden.

8. Wat betreft werkzaamheden in ultraperifere gebieden, zowel in de vervoers- als de energiesector, is een specifiek maximaal medefinancieringspercentage van 60 % van toepassing.

9. De door het programma verleende steun moet investeringen versnellen of stimuleren door marktfalen of suboptimale investeringssituaties op evenredige wijze aan te pakken, zonder overlapping of verdringing, en door stimulansen te bieden voor particuliere financiering, en moet een meerwaarde van de Unie hebben.

Artikel 11

Grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie

1. De Commissie maakt ten minste eenmaal per jaar een selectie van grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie, op basis van de criteria en de procedure die zijn vastgesteld in dit artikel, in de gedelegeerde handeling als bedoeld in lid 4 van dit artikel en in het daarmee verband houdende werkprogramma als bedoeld in artikel 12.

2. Grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie moeten kostenbesparingen opleveren voor de uitrol van hernieuwbare energie in de hele Unie of andere voordelen voor systeemintegratie, voorzieningszekerheid, concurrentievermogen of innovatie, in vergelijking met een soortgelijk project dat alleen door een van de deelnemende lidstaten of derde landen wordt uitgevoerd.

3. In het geval van subsidies voor werkzaamheden moet de aanvrager aantonen dat marktfalen of financiële belemmeringen, zoals onvoldoende commerciële levensvatbaarheid, hoge aanloopkosten of het gebrek aan marktfinanciering, moeten worden overwonnen.

4. Uiterlijk op (dag maand jaar) (of 12 maanden na de inwerkingtreding van deze handeling) stelt de Commissie overeenkomstig artikel 14 een gedelegeerde handeling vast tot aanvulling van deze verordening, waarin de specifieke criteria en procedure voor de selectie van grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie worden vastgesteld.

5. De Commissie kan besluiten de begroting van het programma voor grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie toe te wijzen aan het bij artikel 33 van Verordening (EU) 2018/1999 opgerichte financieringsmechanisme van de Unie voor hernieuwbare energie, indien dit de specifieke doelstelling van artikel 3, lid 2, punt b), ii), van de verordening kan verwezenlijken en kan bijdragen tot de verlaging van de kapitaalkosten voor projecten op het gebied van hernieuwbare energie. De totale bijdrage voor de periode van 1 januari 2028 tot en met 31 december 2034 bedraagt niet meer dan 5 % van de begroting van dit programma voor de in artikel 3, lid 2, punt b), bedoelde specifieke doelstellingen.

Artikel 12

Werkprogramma

1. Het programma wordt uitgevoerd door middel van de in artikel 110 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 bedoelde werkprogramma's.
2. De werkprogramma's bevatten, indien van toepassing, de activiteiten en de bijbehorende steunbedragen van de Unie die door middel van het InvestEU-instrument van de ECF en het GE-uitvoeringsmechanisme moeten worden uitgevoerd.
3. De werkprogramma's worden bij uitvoeringshandelingen door de Commissie vastgesteld. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 15, lid 3, bedoelde raadplegingsprocedure vastgesteld.

Artikel 13

Gedelegeerde handelingen

Met inachtneming van artikel 172, tweede alinea, VWEU, is de Commissie bevoegd overeenkomstig artikel 15 van deze verordening gedelegeerde handelingen tot wijziging van de bijlage bij deze verordening vast te stellen voor wat de indicatieve lijst van projecten betreft.

Artikel 14

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie verleend onder de in dit artikel vastgestelde voorwaarden.
2. De in artikel 11, lid 4, en artikel 13 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie verleend tot en met 31 december 2034.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 11, lid 4, en artikel 13 bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad* van de Europese Unie of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.

4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.

   Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.

5. Een overeenkomstig artikel 11, lid 4, en artikel 13 vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad vóór het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd. Vertegenwoordigers van derde landen of internationale organisaties zijn niet aanwezig bij beraadslagingen over aangelegenheden die verband houden met artikel 12, lid 3, van deze verordening.

Artikel 15

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.

2. Voor aangelegenheden die verband houden met de in artikel 3, lid 2, punt a), bedoelde doelstellingen komt het comité bijeen in de volgende samenstelling: “CEF Vervoer”.

   Voor aangelegenheden die verband houden met de in artikel 3, lid 2, punt b), bedoelde doelstellingen komt het comité bijeen in de volgende samenstelling: “CEF Energie”.

3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

4. Wanneer het advies van het comité via een schriftelijke procedure dient te worden verkregen, wordt die procedure zonder gevolg beëindigd indien, binnen de termijn voor het uitbrengen van het advies, door de voorzitter van het comité daartoe wordt besloten of door een eenvoudige meerderheid van de leden van het comité daarom wordt verzocht.

5. Overeenkomstig door de Unie gesloten internationale overeenkomsten mogen vertegenwoordigers van derde landen of internationale organisaties worden uitgenodigd als waarnemer bij de vergaderingen van het comité onder de voorwaarden die zijn vastgelegd in zijn reglement van orde, rekening houdend met de beveiliging en openbare orde van de Unie of haar lidstaten. Vertegenwoordigers van derde landen of internationale organisaties zijn niet aanwezig bij beraadslagingen over aangelegenheden die verband houden met artikel 9 van deze verordening.

Artikel 16

Wijziging van Verordening (EU) 2024/1679

Aan artikel 48 van Verordening (EU) 2024/1679 wordt het volgende lid 3 toegevoegd:

"3. De Commissie kan een uitvoeringshandeling vaststellen tot nadere bepaling van de infrastructuurvereisten die van toepassing zijn op bepaalde categorieën infrastructuur, die tegemoetkomt aan zowel civiele als defensiebehoeften ("infrastructuur voor tweeërlei gebruik").

Die uitvoeringshandeling wordt vastgesteld volgens de in artikel 61, lid 3, bedoelde onderzoeksprocedure."

Artikel 17

Intrekking

Verordening (EU) 2021/1153 wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2028.

Artikel 18

Overgangsbepalingen

1. Deze verordening doet geen afbreuk aan de voortzetting of de wijziging van de betrokken acties op grond van Verordening (EU) nr. 1316/2013 en Verordening (EU) 2021/1153, die op de betrokken acties van toepassing blijven totdat zij worden afgesloten.
2. De financiële middelen voor het programma kunnen ook de uitgaven dekken voor noodzakelijke technische en administratieve bijstand om de overgang tussen het programma en de maatregelen op grond van Verordening (EU) 2021/1153 te bewerkstelligen.

Artikel 19

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Ze is van toepassing met ingang van 1 januari 2028.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement	*Voor de Raad*
De voorzitter	*De voorzitter*

FINANCIEEL EN DIGITAAL MEMORANDUM

1. KADER VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF 3
1.1. Benaming van het voorstel/initiatief 3
1.2. Betrokken beleidsterreinen 3
1.3. Doelstelling(en) 3
1.3.1. Algemene doelstelling(en) 3
1.3.2. Specifieke doelstelling(en) 3
1.3.3. Verwachte resultaten en gevolgen 3
1.3.4. Prestatie-indicatoren 3
1.4. Het voorstel/initiatief betreft: 4
1.5. Motivering van het voorstel/initiatief 4
1.5.1. Behoeften waarin op korte of lange termijn moet worden voorzien, met een gedetailleerd tijdschema voor de uitrol van het initiatief 4
1.5.2. Meerwaarde van het optreden van de EU (deze kan het resultaat zijn van verschillende factoren, bijvoorbeeld coördinatiewinst, rechtszekerheid, grotere doeltreffendheid of complementariteit). Voor de toepassing van dit punt wordt onder "meerwaarde van het optreden van de EU" verstaan de waarde die het optreden van de Unie oplevert boven op de waarde die door een optreden van alleen de lidstaten zou zijn gecreëerd. 4
1.5.3. Nuttige ervaring die bij soortgelijke activiteiten in het verleden is opgedaan 4
1.5.4. Verenigbaarheid met het meerjarig financieel kader en eventuele synergie met andere passende instrumenten 5
1.5.5. Beoordeling van de verschillende beschikbare financieringsopties, waaronder mogelijkheden voor herschikking 5
1.6. Duur en financiële gevolgen van het voorstel/initiatief 6
1.7. Wijzen van uitvoering van de begroting 6
2. BEHEERSMAATREGELEN 8
2.1. Regels inzake het toezicht en de verslagen 8
2.2. Beheers- en controlesystemen 8
2.2.1. Rechtvaardiging van de voorgestelde wijzen van uitvoering van de begroting, uitvoeringsmechanismen voor financiering, betalingsvoorwaarden en controlestrategie 8
2.2.2. Informatie over de vastgestelde risico's en het systeem of de systemen voor interne controle die zijn opgezet om die risico's te beperken 8
2.2.3. Raming en motivering van de kosteneffectiviteit van de controles (verhouding tussen de controlekosten en de waarde van de desbetreffende financiële middelen) en evaluatie van het verwachte foutenrisico (bij betaling en bij afsluiting). 8
2.3. Maatregelen ter voorkoming van fraude en onregelmatigheden 9
3. GERAAMDE FINANCIËLE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF 10

3.1. Rubrieken van het meerjarig financieel kader en betrokken begrotingsonderdelen voor uitgaven 10
3.2. Geraamde financiële gevolgen van het voorstel inzake kredieten 12
3.2.1. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de beleidskredieten 12
3.2.1.1. Kredieten uit goedgekeurde begroting 12
3.2.1.2. Kredieten uit externe bestemmingsontvangsten 17
3.2.2. Geraamde output, gefinancierd uit beleidskredieten 22
3.2.3. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de administratieve kredieten 24
3.2.3.1. Kredieten uit goedgekeurde begroting 24
3.2.3.2. Kredieten uit externe bestemmingsontvangsten 24
3.2.3.3. Totaal kredieten 24
3.2.4. Geraamde personeelsbehoeften 25
3.2.4.1. Gefinancierd uit goedgekeurde begroting 25
3.2.4.2. Gefinancierd uit externe bestemmingsontvangsten 26
3.2.4.3. Totale personeelsbehoeften 26
3.2.5. Overzicht van het geschatte effect op investeringen die met digitale technologie samenhangen 28
3.2.6. Verenigbaarheid met het huidige meerjarig financieel kader 28
3.2.7. Bijdragen van derden 28
3.3. Geraamde gevolgen voor de ontvangsten 29
4. DIGITALE DIMENSIES 29
4.1. Voorschriften met digitale relevantie 30
4.2. Gegevens 30
4.3. Digitale oplossingen 31
4.4. Interoperabiliteitsbeoordeling 31
4.5. Maatregelen ter ondersteuning van de digitale uitvoering 32

1. KADER VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

1.1. Benaming van het voorstel/initiatief

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de Connecting Europe Facility voor de periode 2028-2034, tot wijziging van Verordening (EU) 2024/1679 en tot intrekking van Verordening (EU) 2021/1153

1.2. Betrokken beleidsterreinen

Europese strategische investeringen

1.3. Doelstelling(en)

1.3.1. Algemene doelstelling(en)

De algemene doelstellingen van het programma zijn het opbouwen, ontwikkelen, beveiligen, moderniseren en voltooien van de trans-Europese netwerken in de sectoren vervoer en energie, en het vergemakkelijken van de militaire mobiliteit op de trans-Europese vervoersnetwerken, van grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie en van synergieën tussen de sectoren vervoer en energie.

1.3.2. Specifieke doelstelling(en)

Specifieke doelstelling

De specifieke doelstellingen van de CEF in de vervoerssector zijn:

1) bijdragen aan de ontwikkeling van projecten van gemeenschappelijk belang met betrekking tot onderling verbonden, interoperabele, slimme, duurzame, veerkrachtige en multimodale vervoersnetwerken overeenkomstig Verordening (EU) 2024/1679, met name door:

- acties in verband met projecten van gemeenschappelijk belang met een grensoverschrijdende dimensie ter uitvoering van het trans-Europees vervoersnetwerk, met inbegrip van acties op de lijst van indicatieve trajecten in de bijlage;

- acties in verband met projecten van gemeenschappelijk belang met een Uniedimensie die betrekking hebben op de voltooiing van een slim, veerkrachtig en duurzaam trans-Europees vervoersnetwerk;

- acties in verband met projecten van gemeenschappelijk belang met een grensoverschrijdende dimensie met derde landen die het trans-Europees vervoersnetwerk ten uitvoer leggen overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EU) 2024/1679;

2) delen van het TEN-T aanpassen met het oog op het tweeërlei gebruik van de vervoersinfrastructuur om zowel de civiele als de militaire mobiliteit te verbeteren.

De specifieke doelstellingen in de energiesector zijn:

1) bijdragen aan de ontwikkeling van projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang als bedoeld in artikel 18 van Verordening (EU) 2022/869, teneinde de voltooiing van de energie-unie, de integratie van een efficiënte en concurrerende interne energiemarkt en de interoperabiliteit van netwerken over grenzen en sectoren heen te bevorderen, het koolstofvrij maken van de economie te

vergemakkelijken, energie-efficiëntie te bevorderen en de voorzieningszekerheid te waarborgen;

2) grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie vergemakkelijken door steun voor grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie of door concurrerende aanbestedingen voor nieuwe projecten op het gebied van hernieuwbare energie in het kader van het bij artikel 33 van Verordening (EU) 2018/1999 ingestelde financieringsmechanisme van de Unie voor hernieuwbare energie, teneinde de doelstellingen van de Unie op het gebied van decarbonisatie, concurrentievermogen, voltooiing van de interne energiemarkt, en voorzieningszekerheid op kostenefficiënte wijze te verwezenlijken.

1.3.3. Verwachte resultaten en gevolgen

Vermeld de gevolgen die het voorstel/initiatief zou moeten hebben op de begunstigden/doelgroepen.

Wat vervoer betreft, heeft de CEF tot doel bij te dragen tot de voltooiing van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T), met de nadruk op de voltooiing van het kernnetwerk en het uitgebreide kernnetwerk tegen respectievelijk 2030 en 2040. In dit verband zal de CEF zich met name richten op infrastructuurprojecten met een sterke grensoverschrijdende dimensie. De CEF zal ook bijdragen tot de uitrol van interoperabele en slimme mobiliteitsoplossingen op het TEN-T-netwerk (zoals Europese verkeersbeheersystemen) en zal de overgang van de EU naar duurzame mobiliteit vergemakkelijken (bijvoorbeeld door walstroomvoorzieningen voor schepen in TEN-T-havens). De CEF kan ook de connectiviteit met derde landen verbeteren door de grensoverschrijdende trajecten van de TEN-T-corridors naar kandidaat-lidstaten te ontwikkelen. Bovendien zorgt de CEF voor de aanpassing van delen van het TEN-T met het oog op het tweeërlei gebruik van de vervoersinfrastructuur, om zowel de civiele als de militaire mobiliteit te verbeteren.

De CEF Energie maakt integraal deel uit van het beleidskader voor trans-Europese energienetwerken (TEN-E), dat gericht is op de koppeling van de energiesystemen van de EU-lidstaten. Zij verleent financiële steun aan projecten met de grootste meerwaarde voor de Unie die een aanzienlijk grensoverschrijdend effect hebben. De CEF Energie ondersteunt ook grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie door financiering toe te kennen aan relevante projecten.

De CEF Energie verleent steun voor de uitvoering van belangrijke grensoverschrijdende projecten die bijdragen tot: betere interconnectie van de elektriciteits-, waterstof- en CO_2-netwerken van de lidstaten, de digitalisering van energienetwerken, de ontwikkeling van offshorenetwerken en de integratie van opslag- en elektrolysecapaciteit in de netten. Deze zullen op hun beurt de integratie van een toenemend aandeel hernieuwbare energiebronnen en de systeemintegratie van alle energiedragers mogelijk maken, wat zal leiden tot de decarbonisatie van het energiesysteem, veilige en betaalbare energievoorziening voor de consumenten, betere marktintegratie en een versterking van het concurrentievermogen van de industrie.

Door grensoverschrijdende projecten rechtstreeks op EU-niveau te ondersteunen, helpt de CEF bij het oplossen van coördinatieproblemen die voortvloeien uit het multi-jurisdictionele karakter van de projecten. Dankzij haar efficiënte werkwijze pakt de CEF marktfalen aan en helpt zij verdere investeringen en financiering uit andere bronnen aan te trekken, zoals nationale begrotingen, nationale stelsels voor energietarieven en met name de particuliere sector, waarbij zij gebruik maakt van het

volledige scala aan instrumenten die in het kader van het Financieel Reglement beschikbaar zijn. De CEF is een beproefd instrument voor projectontwikkelaars van grensoverschrijdende infrastructuur, aangezien zij voorziet in één contactpunt, één subsidieovereenkomst en één reeks regels die ook voor de monitoring- en auditregeling moeten worden gevolgd.

1.3.4. Prestatie-indicatoren

Vermeld de indicatoren voor de monitoring van de voortgang en de beoordeling van de resultaten

Het programma moet worden uitgevoerd overeenkomstig Verordening (EU) [XXX]* van het Europees Parlement en de Raad [de prestatieverordening], waarin de regels voor het traceren van uitgaven en het prestatiekader voor de begroting zijn vastgesteld. De verordening bevat een reeks steungebieden met indicatoren die zullen worden gebruikt voor de relevante investeringen in vervoers- en energie-infrastructuur in het kader van de CEF.

1.4. Het voorstel/initiatief betreft:

☐ een nieuwe actie

☐ een nieuwe actie na een proefproject/voorbereidende actie[30]

☒ de verlenging van een bestaande actie

☐ de samenvoeging of ombuiging van een of meer acties naar een andere/een nieuwe actie

1.5. Motivering van het voorstel/initiatief

1.5.1. Behoeften waarin op korte of lange termijn moet worden voorzien, met een gedetailleerd tijdschema voor de uitrol van het initiatief

Voortbouwend op de positieve ervaring met de tenuitvoerlegging van de CEF vervoer en energie sinds 2014, stelt de Commissie de opvolger van de CEF voor in het kader van de voorbereiding van het meerjarig financieel kader (MFK) na 2027. Het programma is gericht op projecten met een sterke grensoverschrijdende dimensie en een grote meerwaarde voor de EU; om deze projecten op gecoördineerde wijze en over de grenzen van lidstaten heen uit te voeren, is specifieke aansturing van de EU nodig.

In de vervoerssector draagt de CEF bij tot de voltooiing van het kernnetwerk van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T) tegen 2030 en het uitgebreide kernnetwerk tegen 2040 door de aanleg en modernisering van de infrastructuur die nodig is voor naadloos grensoverschrijdend vervoer. Dit zal leiden tot een performant netwerk voor personen- en goederenvervoer. De CEF verleent ook steun voor de aanpassing van relevante delen van het TEN-T-netwerk aan de eisen inzake militaire mobiliteit.

In de energiesector draagt de CEF bij aan de ontwikkeling van projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang als bedoeld in artikel 18 van Verordening (EU) 2022/869, teneinde de voltooiing van de energie-unie, de integratie van een efficiënte en concurrerende interne energiemarkt en de interoperabiliteit van netwerken over grenzen en sectoren heen te bevorderen, het koolstofvrij maken van de economie te vergemakkelijken, energie-efficiëntie te bevorderen en de voorzieningszekerheid te waarborgen. Voorts vergemakkelijkt de

[30] In de zin van artikel 58, lid 2, punt a) of punt b), van het Financieel Reglement.

CEF grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie door middel van grensoverschrijdende projecten op het gebied van hernieuwbare energie of concurrerende aanbestedingen voor nieuwe projecten op het gebied van hernieuwbare energie in het kader van het financieringsmechanisme van de Unie voor hernieuwbare energie.

Het programma moet operationeel zijn vanaf de start van het volgende MFK, namelijk begin 2028. Nadere bijzonderheden over de uitvoering van het programma, zoals tijdschema's voor de oproepen tot het indienen van voorstellen, het onderwerp ervan en de indicatieve begroting of gedetailleerde regels inzake subsidiabiliteits- en gunningscriteria, zullen in de werkprogramma's worden vastgelegd. De laatste middelen van de CEF Vervoer zijn reeds in 2025 toegewezen en projectontwikkelaars van grote infrastructuurprojecten zullen voor de resterende jaren van het huidige MFK geconfronteerd worden met een financieringstekort. De tijdige start van de volgende CEF en de vroegtijdige toewijzing van EU-middelen aan begunstigden zijn dan ook van essentieel belang.

Voor het beheer van het programma wordt voorgesteld verder te werken met een efficiënte en gerichte uitvoering onder direct beheer van de Commissie. De eventuele hernieuwde delegatie aan een uitvoerend agentschap, zoals het Europees Uitvoerend Agentschap klimaat, infrastructuur en milieu (Cinea) in het kader van het huidige MFK, zal afhangen van de resultaten van de kostenbatenanalyse en aanverwante besluiten die moeten worden genomen.

1.5.2. Meerwaarde van het optreden van de EU (deze kan het resultaat zijn van verschillende factoren, bijvoorbeeld coördinatiewinst, rechtszekerheid, grotere doeltreffendheid of complementariteit). Voor de toepassing van dit punt wordt onder "meerwaarde van het optreden van de EU" verstaan de waarde die het optreden van de Unie oplevert boven op de waarde die door een optreden van alleen de lidstaten zou zijn gecreëerd.

Op grond van artikel 171 VWEU is de Unie bevoegd om te bepalen welke TEN-infrastructuurprojecten van gemeenschappelijk belang zijn, terwijl de lidstaten bepalen hoe zij die projecten uitvoeren. Dat artikel verleent de Unie ook de bevoegdheid om steun te verlenen voor dergelijke projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang met derde landen.

De omvang en het type van de problemen die door de CEF worden aangepakt, vergen specifieke maatregelen van de Unie, aangezien het om uitdagingen gaat die van nature Uniebreed zijn en die efficiënter op het niveau van de Unie kunnen worden aangepakt. Als de Commissie de acties van de lidstaten coördineert, zorgt dat voor grotere baten, een snellere uitvoering en een lagere kostprijs. Financiering door de Unie is ook het geschikte middel om de financieringsproblemen aan te pakken waarmee grensoverschrijdende projecten doorgaans worden geconfronteerd: de ongelijke verdeling van de projectbaten en -kosten tussen de verschillende betrokken lidstaten maakt het moeilijker om deze projecten uit nationale financieringsbronnen te financieren.

TEN-T en TEN-E-infrastructuur: Gezien het grensoverschrijdende karakter van TEN-T- en TEN-E-projecten zorgen zij niet alleen voor aanzienlijke positieve externe effecten op EU-niveau en voor solidariteit tussen de lidstaten, maar brengen zij, vanwege hun multi-jurisdictionele aard, coördinatieproblemen en een vaak asymmetrische verdeling van kosten en baten, ook specifieke uitdagingen met zich mee voor projectontwikkelaars. Zij vereisen derhalve steun op het niveau van de EU.

Ook voor naadloze militaire mobiliteit in de hele Unie is een instrument nodig dat de financiering tussen de lidstaten coördineert.

Hernieuwbare energie: Grensoverschrijdende samenwerking tussen lidstaten onderling, of tussen lidstaten en derde landen, op het gebied van hernieuwbare energie is van cruciaal belang om de doelstellingen van de Unie op het gebied van decarbonisatie, concurrentievermogen, voltooiing van de interne energiemarkt en voorzieningszekerheid op kostenefficiënte wijze te verwezenlijken. Slechts enkele lidstaten lichten in hun overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 ingediende definitieve nationale energie- en klimaatplannen toe hoe zij voornemens zijn een kader vast te stellen voor de samenwerking bij gezamenlijke projecten met een of meer lidstaten. Het risico bestaat dat de grensoverschrijdende samenwerking op een suboptimaal niveau blijft wanneer de Unie geen financiële bijstand verleent.

Verwachte meerwaarde EU (ex-post)

De CEF creëert meerwaarde door de ontwikkeling van connectiviteit in de sectoren vervoer en energie en van grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie, door de nadruk te leggen op publieke goederen met een Europese dimensie en op projecten die niet zonder EU-steun zouden kunnen worden gerealiseerd. De EU-meerwaarde van de CEF ligt in het vermogen van het programma om:

– publieke en private financiële middelen aan te sturen om beleidsdoelstellingen van de EU te verwezenlijken;

– belangrijke investeringen mogelijk te maken wanneer de kosten worden gedragen op nationaal of lokaal niveau, maar de concrete voordelen zich op Europees niveau situeren;

– de overgang naar een koolstofarme, digitale en veerkrachtige infrastructuur te versnellen.

De EU-steun uit het nieuwe CEF-programma wordt toegespitst op acties met de grootse Europese meerwaarde. Meer in het bijzonder:

Op het gebied van vervoer heeft dit betrekking op grensoverschrijdende trajecten en knelpunten, voornamelijk op het TEN-T-kernnetwerk en het uitgebreide kernnetwerk, en op projecten op de prioritaire EU-corridors voor militaire mobiliteit.

Op het gebied van energie heeft de CEF tot doel de integratie van de energiemarkt en de interoperabiliteit van energienetwerken over de grenzen heen, alsook de decarbonisatie, energie-efficiëntie, veerkracht en voorzieningszekerheid te verbeteren en grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van energie, met inbegrip van hernieuwbare energie, te vergemakkelijken. Deze grensoverschrijdende projecten die in aanmerking komen voor financiering van de CEF Energie vormen de ontbrekende schakels in de ontwikkeling van een volledig onderling verbonden en koolstofvrij energiesysteem, aangezien zij onvoldoende worden bevorderd of geprioriteerd door de lidstaten en exploitanten op nationaal niveau. De CEF draagt bij tot de verwezenlijking van deze grensoverschrijdende projecten door steun te verlenen aan sectorspecifieke activiteiten in de vorm van studies en werkzaamheden.

1.5.3. Nuttige ervaring die bij soortgelijke activiteiten in het verleden is opgedaan

De ex-postevaluatie van de CEF 2014-2020 en de tussentijdse evaluatie van de CEF 2021-2027 worden parallel uitgevoerd en de werkzaamheden zijn goed gevorderd.

De voorlopige bevindingen van beide CEF-evaluaties bevestigen dat het programma tot dusver goed heeft gepresteerd. De opzet van het instrument is geschikt om een historisch gebrek aan financiering voor grensoverschrijdende infrastructuur met een hoge meerwaarde van de EU aan te pakken door financiële middelen voor deze projecten in een specifiek instrument te reserveren. Er is een goede samenhang met andere financieringsinstrumenten en -beleidsmaatregelen van de EU, met name op het gebied van decarbonisatie. Het governancemodel, dat gebruik maakt van vergelijkende oproepen tot het indienen van voorstellen en direct beheer van middelen via een gecentraliseerd agentschap, is goed geschikt om tegemoet te komen aan de behoeften van het programma en een gelijk speelveld te creëren voor aanvragers. CEF-financiering wordt consequent onmisbaar geacht en maakt cruciale vervoers- en energieprojecten mogelijk die anders te maken zouden krijgen met aanzienlijke vertragingen of een beperkt toepassingsgebied of die helemaal niet zouden worden uitgevoerd als gevolg van ontoereikende nationale of particuliere financiering. De CEF biedt niet alleen rechtstreekse financiële steun, maar zorgt ook voor een aanzienlijk hefboomeffect, door extra publiek en particulier kapitaal aan te trekken en als strategisch anker voor investeringen te fungeren.

1.5.4. Verenigbaarheid met het meerjarig financieel kader en eventuele synergie met andere passende instrumenten

Het initiatief maakt deel uit van het voorstel voor het meerjarig financieel kader 2028-2034.

De CEF moet zich richten op de ondersteuning van grensoverschrijdende projecten op de TEN-T- en TEN-E-netwerken, projecten voor naadloze militaire mobiliteit in de hele unie, en projecten voor samenwerking op het gebied van hernieuwbare energie.

De investeringen van de lidstaten in het TEN-T-netwerk in het kader van hun plannen voor nationaal en regionaal partnerschap moeten een aanvulling vormen op de CEF-investeringen, met name op nationale trajecten die aansluiten op de in de CEF-bijlage vermelde grensoverschrijdende verbindingen en voor de financiering van de nationale energie-infrastructuur en -opwekking.

Op het gebied van energie kunnen de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap de investeringen in energie-infrastructuur van de CEF versterken, bijvoorbeeld door middel van investeringen in energieactiva die geen grensoverschrijdend karakter hebben, maar even belangrijk zijn voor de energietransitie.

De uitbreiding van de TEN-T-corridors tot kandidaat-lidstaten en vervoers- en energie-infrastructuur in derde landen moet worden ondersteund in nauwe coördinatie met Europa in de wereld.

Horizon Europa zal onderzoek en innovatie op het gebied van vervoer en energie blijven ondersteunen en nauw verbonden zijn met het Europees Fonds voor concurrentievermogen, dat betrekking heeft op de opschaling en uitrol van geavanceerde innovatieve oplossingen voor het koolstofvrij maken, digitaliseren en veerkrachtig maken van de sectoren vervoer en energie. Het Europees Fonds voor

concurrentievermogen zal ook een aanvulling vormen op de CEF door de mogelijkheid van garanties voor infrastructuurprojecten te bieden.

1.5.5. Beoordeling van de verschillende beschikbare financieringsopties, waaronder mogelijkheden voor herschikking

De nauwere band tussen EU-financiering en de beleidsprioriteiten van de plannen zou de grensoverschrijdende dimensie van de plannen versterken, waarbij het stuurmechanisme zou zorgen voor een sterkere nadruk op grensoverschrijdende projecten met een hoge EU-meerwaarde, maar de uitvoering van grensoverschrijdende infrastructuurprojecten op basis van de plannen zou complexer en duurder zijn voor zowel de autoriteiten van de lidstaten als de projectontwikkelaars. De investeringsagenda's van de lidstaten afstemmen op die van buurlanden zou een langdurig proces zijn, zowel tijdens de onderhandelingen over de oorspronkelijke plannen als in het geval van wijzigingen. Zo zou Duitsland zijn nationale plan bijvoorbeeld moeten coördineren met acht aangrenzende lidstaten en Hongarije met vijf. Als dit proces in een of meer lidstaten vertraging oploopt, kan dit een kettingreactie aan vertragingen veroorzaken. De Commissie zou deze coördinatie-inspanningen kunnen ondersteunen – zowel tijdens de onderhandelingen als door het verlenen van technische bijstand via de plannen – maar de lasten voor de autoriteiten van de lidstaten zouden aanzienlijk blijven. Dit zou ook de administratieve lasten aanzienlijk kunnen verhogen voor projectontwikkelaars, die hun grensoverschrijdende projecten in het kader van verschillende nationale plannen moeten uitvoeren en verslag moeten uitbrengen volgens afzonderlijke rapportage- en auditregelingen (één per lidstaat).

In de effectbeoordeling werd echter benadrukt dat de plannen voor nationaal en regionaal partnerschap kunnen voorzien in aanvullende investeringen voor grensoverschrijdende trajecten en voor projecten die van groot belang zijn voor de EU. Een specifiek instrument voor direct beheer zal ervoor zorgen dat grensoverschrijdende projecten worden gefinancierd op basis van een concurrerende benadering waarbij projecten van de hoogste kwaliteit, maturiteit en EU-meerwaarde worden geselecteerd. De begunstigden beschikken over één contactpunt en één procedure voor de aanvraag en de uitvoering van een project. Daarnaast houdt de Commissie nauwlettend toezicht op de projecten.

1.6. Duur van het voorstel/initiatief

☐ **beperkte duur**

– ☒ van kracht van 1.1.2028 tot en met 31.12.2034

– ☒ financiële gevolgen vanaf 2028 tot en met 2034 voor vastleggingskredieten en vanaf 2028 tot en met 2040 voor betalingskredieten.

☐ **onbeperkte duur**

– uitvoering met een opstartperiode vanaf JJJJ tot en met JJJJ,

– gevolgd door een volledige uitvoering.

1.7. Wijze(n) van uitvoering van de begroting

☒ **Direct beheer** door de Commissie

– ☒ door haar diensten, waaronder het personeel in de delegaties van de Unie;

– ☒ door de uitvoerende agentschappen

☐ **Gedeeld beheer** met de lidstaten

☒ **Indirect beheer** door begrotingsuitvoeringstaken toe te vertrouwen aan:

– ☐ derde landen of de door hen aangewezen organen

– ☐ internationale organisaties en hun agentschappen (geef aan welke)

– ☐ de Europese Investeringsbank en het Europees Investeringsfonds

– ☐ de in de artikelen 70 en 71 van het Financieel Reglement bedoelde organen

– ☒ publiekrechtelijke organen

– ☐ privaatrechtelijke organen met een openbaredienstverleningstaak, voor zover zij zijn voorzien van voldoende financiële garanties

– ☐ privaatrechtelijke organen van een lidstaat, waaraan de uitvoering van een publiek-privaat partnerschap is toevertrouwd en die zijn voorzien van voldoende financiële garanties

– ☐ organen waaraan of personen aan wie de uitvoering van specifieke maatregelen op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid in het kader van titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie is toevertrouwd en die worden genoemd in de betrokken basishandeling

– ☐ in een lidstaat gevestigde organen die onder het privaatrecht van een lidstaat of onder het Unierecht vallen en die in aanmerking komen om overeenkomstig sectorspecifieke regelgeving te worden belast met de uitvoering van middelen van de Unie of begrotingsgaranties, voor zover dergelijke organen onder zeggenschap staan van publiekrechtelijke organen of privaatrechtelijke organen met een openbaredienstverleningstaak, en beschikken over voldoende financiële garanties in de vorm van hoofdelijke aansprakelijkheid van de controlerende organen of gelijkwaardige financiële garanties, die voor elke actie beperkt kunnen blijven tot het maximumbedrag van de steun van de Unie.

Opmerkingen:

Het programma wordt overeenkomstig het Financieel Reglement uitgevoerd in direct en indirect beheer. Zoals voor de periode 2014-2020 en de periode 2021-2027, kan het grootste

deel van de begroting worden uitgevoerd middels delegatie aan een uitvoerend agentschap. In dat geval zouden alleen programmaondersteunende acties direct door de Commissie worden beheerd.

2. BEHEERSMAATREGELEN

2.1. Regels inzake het toezicht en de verslagen

Het programma moet worden uitgevoerd overeenkomstig Verordening (EU) [XXX]* van het Europees Parlement en de Raad [de prestatieverordening], waarin de regels voor het traceren van uitgaven en het prestatiekader voor de begroting zijn vastgesteld, met inbegrip van monitoring-, evaluatie- en rapportageregelingen voor alle programma's.

2.2. Beheers- en controlesystemen

2.2.1. Rechtvaardiging van de voorgestelde wijzen van uitvoering van de begroting, uitvoeringsmechanismen voor financiering, betalingsvoorwaarden en controlestrategie

Het programma zal worden uitgevoerd door middel van direct beheer. Het zal naar verwachting worden gedelegeerd aan een uitvoerend agentschap, terwijl sommige programmaondersteunende maatregelen direct door de Commissie zullen worden beheerd. Het gevestigde uitvoerend agentschap Cinea beschikt over de structuur en procedures die nodig zijn voor het direct beheer van de CEF.

Het programma wordt hoofdzakelijk uitgevoerd door middel van subsidies; dit is het geschikte financieringsinstrument voor grootschalige projecten op het gebied van infrastructuur en energieopwekking.

De controlestrategie zal dienovereenkomstig worden opgezet en zal zich toespitsen op drie belangrijke fasen van de uitvoering van de subsidies, overeenkomstig het Financieel Reglement, namelijk de organisatie van oproepen en de selectie van voorstellen die aansluiten bij de beleidsdoelstellingen van het programma, operationele controles, monitoringcontroles en controles vooraf die betrekking hebben op de uitvoering van projecten, overheidsopdrachten, voorfinanciering, tussentijdse en saldobetalingen, alsook controles en betalingen achteraf.

Naar verwachting levert deze controlestrategie prestatieresultaten op die overeenstemmen met de maatstaven die voor de laatste iteratie van het programma zijn bepaald:

~100 % van de vastleggings- en de betalingskredieten uitgevoerd;

~100 % van de begunstigden tijdig geïnformeerd;

~100 % van de subsidieovereenkomsten tijdig ondertekend;

~100% van de betalingen tijdig uitgevoerd;

~ risico bij betaling en afsluiting op jaarbasis onder de materialiteitsdrempel van 2 %.

2.2.2. Informatie over de vastgestelde risico's en het systeem of de systemen voor interne controle die zijn opgezet om die risico's te beperken

De vastgestelde risico's zijn grotendeels identiek aan die van de vorige versies van het programma:

vertragingen bij de geplande ontwikkeling van de belangrijkste prioriteiten (corridors, projecten van gemeenschappelijk belang), door een ontoereikende marktrespons of een gebrek aan kwaliteit van de ingediende projecten;

vertragingen bij de uitvoering van het project;

onbeschikbaarheid van prestatiegegevens of problemen met de gegevenskwaliteit;

mogelijke fouten of wanbeheer van EU-middelen, met inbegrip van mogelijk risico van dubbele financiering en complexiteit van de regels;

externe risico's die op materiële wijze van invloed zijn op infrastructuur en/of prioriteiten, zoals geopolitieke risico's of belangrijke klimaatgebeurtenissen;

externe risico's die van invloed zijn op de beschikbaarheid van financiering of de marktomstandigheden, met name indien de vraag naar infrastructuur of het kredietaanbod afneemt, zoals het geval was bij de laatste financiële crisis.

De belangrijkste controlefuncties die voor de vorige versie van het programma zijn ontwikkeld, zullen naar verwachting geldig blijven en ervoor zorgen dat aandacht wordt besteed aan het concurrentievermogen van de projectenpijplijn, dat de nadruk wordt gelegd op de beleidsdoelstellingen, waarbij de betrokkenheid van alle actoren moet worden gegarandeerd, en dat passende begrotingsflexibiliteit en consistente controles vooraf en achteraf gewaarborgd zijn.

De risico's moeten worden aangepakt door ervoor te zorgen dat aandacht wordt besteed aan het concurrentievermogen en de voorbereiding van de projectenpijplijn, door de nadruk te leggen op de bijdrage van die projecten aan de beleidsdoelstellingen, door te zorgen voor een systematische betrokkenheid van alle actoren en door voldoende budgettaire flexibiliteit te handhaven. De controles vooraf en achteraf zullen worden aangepast aan de vermoedelijke risiconiveaus.

De controles zullen daartoe worden ondersteund door een jaarlijkse bottom-up risicobeoordeling, een systematische beoordeling van het controlekader, een passende rapportage van afwijkingen (uitzonderingen en register van niet-naleving) en corrigerende maatregelen naar aanleiding van de aanbevelingen van de dienst interne audit, de Europese Rekenkamer of de kwijtingverlenende autoriteit.

2.2.3. Raming en motivering van de kosteneffectiviteit van de controles (verhouding tussen de controlekosten en de waarde van de desbetreffende financiële middelen) en evaluatie van het verwachte foutenrisico (bij betaling en bij afsluiting).

Kosten en baten van controles

Ervan uitgaande dat het grootste deel van het programma naar verwachting zal worden uitgevoerd door het uitvoerend agentschap Cinea, zullen de controlekosten vergelijkbaar zijn met die van de huidige CEF. Het beperkte aantal subsidies dat rechtstreeks door de diensten van de Commissie wordt beheerd, kan gepaard gaan met hogere controlekosten, vanwege de lage individuele waarde van deze subsidies en het ontbreken van schaalvoordelen.

Voor de projecten die door het uitvoerend agentschap worden beheerd, werden de controlekosten van de huidige CEF verdeeld tussen de kosten van toezicht op het niveau van de Commissie en de kosten van operationele controles op het niveau van het uitvoerende orgaan.

De kosten van de controles door de twee betrokken directoraten-generaal van de Commissie worden geraamd[31] op ongeveer 0,1 % van de betalingskredieten op programmaniveau.

Die controles moeten een soepel en doelmatig toezicht door de bevoegde directoraten-generaal op het Agentschap waarborgen en op Commissieniveau de nodige mate van zekerheid bieden.

Bij een gelijke omvang van het programma kan verwacht worden dat de kosten voor toezicht door de Commissie zullen stijgen vanwege de uitgebreide eisen inzake het toezicht op uitvoerende agentschappen en de extra inspanningen in verband met de waarborgen betreffende de wijzigingen van het programma.

Cinea biedt een stabiele controleomgeving. De controlekosten op het niveau van het agentschap zullen naar verwachting binnen of in de buurt van de in de periode 2021-2024 waargenomen bandbreedte (0,9 % tot 1,3 %) blijven. De capaciteitsopbouw die nodig is voor aanpassingen aan veranderingen in het programma of om de controleprocessen bij te sturen, kan echter leiden tot hogere controlekosten. De controles leveren de volgende voordelen op:

- er wordt vermeden dat zwakkere en ongeschikte voorstellen worden geselecteerd;

- de planning en het gebruik van EU-middelen worden geoptimaliseerd teneinde de EU-meerwaarde in stand te houden;

- de kwaliteit van de subsidieovereenkomsten wordt gewaarborgd, fouten bij het aanwijzen van juridische entiteiten worden voorkomen, de correcte berekening van de EU-bijdragen wordt gewaarborgd en de nodige garanties voor een correcte uitvoering van de subsidies worden vastgesteld;

- in de betalingsfase worden niet-subsidiabele kosten opgespoord;

- in de auditfase worden fouten opgespoord die afbreuk doen aan de wettigheid en de rechtmatigheid van de acties.

- de betrouwbaarheid van de aan de Commissie verstrekte informatie neemt toe.

De mogelijkheid om met vereenvoudigde kostenopties te werken wordt bekeken op basis van een kosten-batenanalyse van het effect van die opties op het foutenpercentage, op de kosten van controles en op de effectiviteit en efficiency van de controles.

Geschat foutenpercentage

Het geschatte risico bij betaling en bij afsluiting blijft naar schatting op jaarbasis onder de 2 %, in dezelfde marge als de foutenpercentages die voor CEF2 zijn waargenomen.

2.3. Maatregelen ter voorkoming van fraude en onregelmatigheden

De directoraten-generaal van de Commissie die verantwoordelijk zijn voor de uit hoofde van deze verordening gefinancierde acties dienen de financiële belangen van de Unie te beschermen overeenkomstig de fraudebestrijdingsstrategie van de Commissie (COM(2019) 196 final) en het bijbehorende herziene actieplan (COM(2023) 405 final).

[31] De strategische en beleidsmatige aspecten van het programma of het toezicht op de gedelegeerde instrumenten van de CEF zijn niet in die raming opgenomen.

De antifraudebepalingen voorzien met name in preventieve maatregelen tegen fraude, corruptie en andere illegale activiteiten; doeltreffende controles; de terugvordering van ten onrechte betaalde bedragen en, indien er onregelmatigheden worden geconstateerd, doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties overeenkomstig Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad, Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad.

DG MOVE en DG ENER, alsook het uitvoerende agentschap Cinea, hebben hun fraudebestrijdingsstrategie en de daaraan gerelateerde actieplannen op DG-niveau die de hele uitgavencyclus bestrijken, geactualiseerd, rekening houdend met de evenredigheid en de kosten en baten van de uit te voeren maatregelen, zodat de risico's van het programma kunnen worden beoordeeld.

De drie diensten zien erop toe dat hun beleid inzake frauderisicobeheer erop gericht is gebieden met een hoog risico op te sporen, rekening houdende met een sectorspecifieke kostenbatenanalyse en de door OLAF uitgevoerde werkzaamheden inzake fraudepreventie en risicoanalyse.

De administratieve monitoring van de contracten, subsidies en de gerelateerde betalingen vallen onder de bevoegdheid van Cinea. De fraudebestrijdingsstrategie wordt om de twee jaar geactualiseerd, voor het laatst in 2024. Het Agentschap ontwikkelt zijn eigen fraudebestrijdingsmaatregelen, met inbegrip van een strategie voor ex-postcontroles om de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen te beoordelen en ten onrechte betaalde bedragen terug te vorderen. Cinea wordt jaarlijks onderworpen aan de controle van de Europese Rekenkamer op de getrouwheid van het beeld van de rekeningen en van de wettigheid en regelmatigheid van zijn onderliggende verrichtingen (inkomsten en uitgaven) en het Agentschap is onderworpen aan de jaarlijkse kwijtingsprocedures van het Europees Parlement en de Raad van de EU.

De contracten voor subsidies en overheidsopdrachten die door de uitvoerende DG's of Cinea worden gesloten, zijn gebaseerd op standaardmodellen waarin de algemeen geldende fraudebestrijdingsmaatregelen zijn opgenomen, met inbegrip van de controlebevoegdheid, controles ter plaatse en de hierboven genoemde inspecties. De Commissie, haar vertegenwoordigers en de Rekenkamer zullen de bevoegdheid hebben om op basis van documenten of ter plaatse audits uit te voeren bij alle begunstigden van subsidies, contractanten en subcontractanten die middelen van de Unie hebben ontvangen.

Het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) is gemachtigd om controles en inspecties ter plaatse te verrichten van marktdeelnemers die rechtstreeks of onrechtstreeks bij dergelijke financiering zijn betrokken, overeenkomstig de procedures die zijn vastgesteld in Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 teneinde na te gaan of er, in verband met een subsidieovereenkomst of een besluit of contract betreffende Uniefinanciering, sprake is van fraude, corruptie of andere illegale activiteiten die gevolgen hebben voor de financiële belangen van de Europese Unie. Het Europees Openbaar Ministerie (EOM) krijgt de nodige toegang om zijn bevoegdheden uit te oefenen overeenkomstig Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad.

3. GERAAMDE FINANCIËLE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL/INITIATIEF

3.1. Rubrieken van het meerjarig financieel kader en betrokken begrotingsonderdelen voor uitgaven

In volgorde van de rubrieken van het meerjarig financieel kader en de begrotingsonderdelen.

Rubriek van het meerjarig financieel kader	Begrotingsonderdeel	Soort uitgave	Bijdrage			
	Nummer	GK/NGK[32]	van EVA-landen[33]	van kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten[34]	van andere derde landen	andere bestemmingsontvangsten

- Te creëren nieuwe begrotingsonderdelen

In volgorde van de rubrieken van het meerjarig financieel kader en de begrotingsonderdelen.

Rubriek van het meerjarig financieel kader	Begrotingsonderdeel	Soort uitgave	Bijdrage			
	Nummer	GK/NGK	van EVA-landen	van kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten	van andere derde landen	andere bestemmingsontvangsten
2	05 01 01 Ondersteunende uitgaven voor de CEF (Vervoer, energie, militaire mobiliteit)	NGK	NEE	JA	JA	NEE
2	05 02 01 01 - CEF Vervoer	GK	NEE	JA	JA	NEE

32 GK = gesplitste kredieten/NGK = niet-gesplitste kredieten.
33 EVA: Europese Vrijhandelsassociatie.
34 Kandidaat-lidstaten en, in voorkomend geval, potentiële kandidaten van de Westelijke Balkan.

2	05 02 01 02 - CEF Militaire mobiliteit	GK	NEE	JA	JA	NEE
2	05 02 02 - CEF Energie	GK	NEE	JA	JA	NEE

3.2. Geraamde financiële gevolgen van het voorstel inzake kredieten

3.2.1. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de beleidskredieten

– ☐ Voor het voorstel/initiatief zijn geen beleidskredieten nodig

– ☒ Voor het voorstel/initiatief zijn beleidskredieten nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven

3.2.1.1. Kredieten uit goedgekeurde begroting

in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

Rubriek van het meerjarig financieel kader	Nummer	2

			Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	Jaar	**TOTAAL MFK 2028-2034**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Beleidskredieten										
05 02 01 01– CEF Vervoer	Vastleggingen	(1a)	4 282	4 455	4 637	4 825	4 517	5 220	5 428	**33 864**
	Betalingen	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
05 02 01 02 - CEF Militaire mobiliteit	Vastleggingen	(1b)	2 842	2 899	2 609	2 483	2 533	2 214	2 071	**17 651**
	Betalingen	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
05 02 02 - CEF Energie	Vastleggingen	(1b)	3 782	3 936	4 096	4 261	4 432	4 610	4 795	**29 912**
	Betalingen	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**
Uit het budget van specifieke programma's gefinancierde administratieve kredieten										
05 01 01	Ondersteunende uitgaven voor de CEF (Vervoer, energie, militaire mobiliteit)	(3)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**

TOTAAL kredieten	Vastleggingen	=1a+1b+3	10 906	11 290	11 342	11 569	11 982	12 045	12 294	**81 428**
voor DG MOVE/ENER	Betalingen	=2a+2b+3								

Rubriek van het meerjarig financieel kader	**4**	"Administratieve uitgaven"[35]

DG		Jaar **2028**	Jaar **2029**	Jaar **2030**	Jaar **2031**	Jaar **2032**	Jaar **2033**	Jaar **2034**	**TOTAAL MFK 2028-2034**
• Personele middelen		11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	**81 704**
• Andere administratieve uitgaven		114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	**798 000**
TOTAAL DG MOVE/ENER		**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**879 672**	**879 704**

TOTAAL kredieten onder RUBRIEK 4 van het meerjarig financieel kader	(totaal vastleggingen = totaal betalingen)	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**879 672**	**879 704**

[35] De benodigde kredieten moeten worden bepaald aan de hand van de gemiddelde jaarlijkse kostencijfers die beschikbaar zijn op de desbetreffende BUDGpedia-webpagina.

		Jaar **2028**	Jaar **2029**	Jaar **2030**	Jaar **2031**	Jaar **2032**	Jaar **2033**	Jaar **2034**	**TOTAAL MFK 2028-2034**
TOTAAL kredieten onder de RUBRIEKEN 1 tot en met 4	Vastleggingen								
van het meerjarig financieel kader	Betalingen								

in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

3.2.2. Geraamde output, gefinancierd uit beleidskredieten (niet invullen voor gedecentraliseerde agentschappen)

De output- en resultaatindicatoren voor het toezicht op de voortgang en de resultaten van dit programma zullen overeenstemmen met de gemeenschappelijke indicatoren waarin Verordening (EU) [XXX]* van het Europees Parlement en de Raad [prestatieverordening] voorziet.

3.2.3. Samenvatting van de geraamde gevolgen voor de administratieve kredieten

– ☐ Voor het voorstel/initiatief zijn geen administratieve kredieten nodig

– ☒ Voor het voorstel/initiatief zijn administratieve kredieten nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven

3.2.3.1. Kredieten uit goedgekeurde begroting

GOEDGEKEURDE KREDIETEN	Jaar **2028**	Jaar **2029**	Jaar **2030**	Jaar **2031**	Jaar **2032**	Jaar **2033**	Jaar **2034**	**TOTAAL 2028-2034**
RUBRIEK 4								
Personele middelen	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	11 672	**81 704**
Andere administratieve uitgaven	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	114 000	**798 000**
Subtotaal RUBRIEK 4	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**125 672**	**879 704**
Buiten RUBRIEK 4								
Personele middelen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Andere administratieve uitgaven	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subtotaal buiten RUBRIEK 4	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
TOTAAL	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

==========

==========

De benodigde kredieten voor personeel en andere administratieve uitgaven zullen worden gefinancierd uit de kredieten van het DG die reeds voor het beheer van deze actie zijn toegewezen en/of binnen het DG zijn herverdeeld, eventueel aangevuld met middelen die in het kader van de jaarlijkse toewijzingsprocedure met inachtneming van de budgettaire beperkingen aan het beherende DG kunnen worden toegewezen.

3.2.4. Geraamde personeelsbehoeften

– ☐ Voor het voorstel/initiatief zijn geen personele middelen nodig

– ☒ Voor het voorstel/initiatief zijn personele middelen nodig, zoals hieronder nader wordt beschreven

3.2.4.1. Gefinancierd uit goedgekeurde begroting

Raming in voltijdequivalenten (vte's)

GOEDGEKEURDE KREDIETEN	Jaar **2028**	Jaar **2029**	Jaar **2030**	Jaar **2031**	Jaar **2032**	Jaar **2033**	Jaar **2034**
• Posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten (ambtenaren en tijdelijke functionarissen)							
20 01 02 01 (centrale diensten en vertegenwoordigingen van de Commissie)	61	61	61	61	61	61	61
20 01 02 03 (EU-delegaties)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (onderzoek onder contract)	0	0	0	0	0	0	0

01 01 01 11 (eigen onderzoek)		0	0	0	0	0	0	0
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden)		0	0	0	0	0	0	0
• Extern personeel (in vte's)								
20 02 01 (AC, END van de "totale financiële middelen")		2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (AC, AL, END en JPD in de EU-delegaties)		0	0	0	0	0	0	0
Admin. ondersteuning	- centrale diensten	0	0	0	0	0	0	0
	- EU-delegaties	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END — onderzoek onder contract)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – eigen onderzoek)		0	0	0	0	0	0	0
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden) – rubriek 7		0	0	0	0	0	0	0
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden) – buiten rubriek 7		40	40	40	40	40	40	40
TOTAAL		**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

3.2.4.3. Totale personeelsbehoeften

TOTAAL GOEDGEKEURDE KREDIETEN + EXTERNE BESTEMMINGSONTVANGSTEN		Jaar **2028**	Jaar **2029**	Jaar **2030**	Jaar **2031**	Jaar **2032**	Jaar **2033**	Jaar **2034**
• Posten opgenomen in de lijst van het aantal ambten (ambtenaren en tijdelijke functionarissen)								
20 01 02 01 (centrale diensten en vertegenwoordigingen van de Commissie)		61	61	61	61	61	61	61
20 01 02 03 (EU-delegaties)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (onderzoek onder contract)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (eigen onderzoek)		0	0	0	0	0	0	0
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden)		0	0	0	0	0	0	0
• Extern personeel (in voltijdequivalenten)								
20 02 01 (AC, END van de "totale financiële middelen")		2	2	2	2	2	2	2
20 02 03 (AC, AL, END en JPD in de EU-delegaties)		0	0	0	0	0	0	0
Admin. Ondersteuning	- centrale diensten	0	0	0	0	0	0	0
	- EU-delegaties	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END - onderzoek onder contract)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – eigen onderzoek)		0	0	0	0	0	0	0
Andere begrotingsonderdelen (te vermelden) – rubriek 4		0	0	0	0	0	0	0

Ondersteunende uitgaven voor het secretariaat voor prestatiebeoordelingen	40	40	40	40	40	40	40
TOTAAL	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**	**103**

Gezien de algemene gespannen situatie in rubriek 4, zowel wat het personeelsbestand als het niveau van de kredieten betreft, zullen de benodigde personele middelen worden gedekt door personeel van het DG dat reeds voor het beheer van de actie is toegewezen en/of binnen het DG of andere diensten van de Commissie is herverdeeld.

Aantal personeelsleden dat nodig is voor de uitvoering van het voorstel (in vte's):

•	**Uit te voeren door bestaand personeel van de diensten van de Commissie**	• **Uitzonderlijk aanvullend personeel***		
•	•	• **Te financieren uit rubriek 7 of onderzoek**	**Te financieren uit BA-onderdeel**	• **Te financieren uit vergoedingen**
Personeelsformatieposten	61		n.v.t.	
Extern personeel (AC, END, INT)	32		10*	

* De 10 nieuwe vte's komen overeen met de 10 posten die in 2028 moeten worden ontvangen voor het secretariaat voor prestatiebeoordeling in het kader van begrotingsonderdeel 02 01 21 02, zoals overeengekomen door de medewetgevers tijdens de onderhandelingen over Verordening (EU) 2024/2803 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2024 inzake de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk Europees luchtruim (herschikking).

Beschrijving van de uit te voeren taken door:

Ambtenaren en tijdelijk personeel	• Beleidsontwikkeling en strategie • Ondersteuning van regionale en thematische fora voor de selectie van projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang • Coördinatie en overleg met alle belanghebbenden (lidstaten, derde landen, andere directoraten-generaal van de Commissie en andere EU-instellingen, thematische en regionale fora, enz.). • Opstelling van het werkprogramma • Selectieprocedure • Beheer van de jaarlijkse oproepen tot het indienen van voorstellen en selectie van projecten voor financiële steun van de EU • Operationeel en financieel projectbeheer • Evaluaties
Extern personeel	• Ondersteuning van regionale en thematische fora voor de selectie van projecten van gemeenschappelijk belang en projecten van wederzijds belang • Ondersteuning van de selectieprocedure • Ondersteuning van het beheer van de jaarlijkse oproepen tot het indienen van

	voorstellen en selectie van projecten voor financiële steun van de EU • Ondersteuning van het financieel en projectbeheer • Ondersteuning voor de organisatie van de evaluaties

3.2.5. Overzicht van het geschatte effect op investeringen die met digitale technologie samenhangen

TOTAAL Digitale en IT-kredieten	Jaar **2028**	Jaar **2029**	Jaar **2030**	Jaar **2031**	Jaar **2032**	Jaar **2033**	Jaar **2034**	**TOTAAL MFK 2028-2034**
RUBRIEK 4								
IT-uitgaven* (algemeen)	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	0,845	**5,915**
Subtotaal RUBRIEK 4	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**0,845**	**5,915**
Buiten RUBRIEK 4								
IT-beleidsuitgaven inzake operationele programma's	14,23	14,59	14,967	15,364	15,78	16,217	16,675	**107,823**
Subtotaal buiten RUBRIEK 4	**14,23**	**14,59**	**14,967**	**15,364**	**15,78**	**16,217**	**16,675**	**107,823**
TOTAAL	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**15,075**	**113,738**

* de IT-uitgaven onder H4 werden berekend volgens de instructies van DG BUDG: aantal vte's vermenigvuldigd met 8 200 EUR per vte.

3.2.6. Verenigbaarheid met het huidige meerjarig financieel kader

Het voorstel is in overeenstemming met het voorstel voor het MFK 2028-2034.

Het voorstel/initiatief:

– ☒ voorziet niet in medefinanciering door derden

– ☐ voorziet in medefinanciering door derden, zoals hieronder wordt geraamd:

Kredieten in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

	Jaar **2028**	Jaar **2029**	Jaar **2030**	Jaar **2031**	Jaar **2032**	Jaar **2033**	Jaar **2034**	Totaal
Medefinancieringsbron								

TOTAAL medegefinancierde kredieten								

3.3. Geraamde gevolgen voor de ontvangsten

– ☒ Het voorstel/initiatief heeft geen financiële gevolgen voor de ontvangsten

– ☐ Het voorstel/initiatief heeft de hieronder beschreven financiële gevolgen:

  – ☐ voor de eigen middelen

  – ☐ voor overige ontvangsten

  – ☐ geef aan of de ontvangsten worden toegewezen aan de begrotingsonderdelen voor uitgaven

in miljoenen euro's (tot op drie decimalen)

Begrotingsonderdeel voor ontvangsten:	Voor het lopende begrotingsjaar beschikbare kredieten	Gevolgen van het voorstel/initiatief[36]						
		Jaar **2028**	Jaar **2029**	Jaar **2030**	Jaar **2031**	Jaar **2032**	Jaar **2033**	Jaar **2034**
Artikel …….								

Vermeld voor de toegewezen ontvangsten de betrokken begrotingsonderdelen voor uitgaven.

Andere opmerkingen (bv. over de methode/formule voor de berekening van de gevolgen voor de ontvangsten of andere informatie).

4. DIGITALE DIMENSIES

4.1. Voorschriften met digitale relevantie

De Connecting Europe Facility (CEF) zal steun blijven verstrekken voor IT-instrumenten die essentieel zijn gebleken voor een efficiënt en transparant projectbeheer. Instrumenten zoals de Single Electronic Data Interchange Area (Sedia), eGrants, TENtec, Map-IT, EMI-ECS, QlikSense (of een andere oplossing voor bedrijfsinformatie en data-analyse ter ondersteuning van het visualiseren, onderzoeken en analyseren van gegevens), het transparantieplatform (TP Viewer), CIRCABC, EUSurvey en Arachne spelen hierbij een belangrijke rol. Daarnaast zal de CEF steun blijven verlenen aan de uitvoeringsactiviteiten van de Commissie met betrekking tot een reeks IT-systemen en informatie-uitwisselingsomgevingen die zijn voorgeschreven door EU-wetgeving en -initiatieven zoals ESSKY, PRIME KPI, EMSWe, eFTI enz.

Sedia biedt via het financierings- en aanbestedingsportaal een centraal toegangspunt voor

[36] Voor traditionele eigen middelen (douanerechten en suikerheffingen) moeten nettobedragen worden vermeld, d.w.z. na aftrek van 20 % aan inningskosten.

financierings- en aanbestedingsprocedures, waarbij de gegevens van de deelnemers worden gecentraliseerd en manuele werkzaamheden worden beperkt. eGrants bestrijkt de gehele subsidiecyclus en zorgt voor consistentie en traceerbaarheid. Map-IT maakt het mogelijk zowel kwalitatieve als kwantitatieve projectindicatoren te coderen ter ondersteuning van thematische verslaglegging en verslaglegging op het niveau van een land. CIRCABC faciliteert gezamenlijk documentenbeheer door middel van versiecontrole en meertalige toegang. EUSurvey wordt gebruikt voor gestructureerde gegevensverzameling, terwijl Arachne de monitoring van projecten verbetert door potentiële frauderisico's op te sporen aan de hand van verrijkte gegevens en risico-indicatoren.

TENtec, het informatiesysteem voor het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T), biedt interactieve kaarten en actuele verslagen ter ondersteuning van transparantie, geïnformeerde besluitvorming en bewustmaking van het publiek. TENtec verzamelt en bewaart geografische, financiële en historische informatie over de infrastructuur van het vervoersnetwerk van de EU en haar buurlanden met het oog op de planning, de politieke besluitvorming en het toezicht op de uitvoering van het TEN-T-programma. TENtec is een systeem zoals vereist bij Verordening (EU) 2024/1679. Het is ontwikkeld in samenwerking met de lidstaten en belanghebbenden en biedt een uitgebreid overzicht van het TEN-T-beleid, helpt bij projectmonitoring, en ondersteunt vervoersmodellen en toekomstige planning. TENtec bevat ook gegevens over militaire mobiliteit en infrastructuur voor alternatieve brandstoffen, die beide ten grondslag liggen aan relevante politieke prioriteiten, en is klaar voor verschillende soorten beleidsgegevens die geolokalisatie vereisen.

Het Europees Waarnemingscentrum voor alternatieve brandstoffen (EAFO), dat gekoppeld is aan TENtec, is een belangrijk IT-instrument ter ondersteuning van de monitoring van de transitie naar duurzame mobiliteit, zoals bijvoorbeeld uiteengezet in Verordening (EU) 2023/1804 inzake infrastructuur voor alternatieve brandstoffen. EAFO verstrekt uitgebreide, actuele gegevens en statistieken over infrastructuur voor alternatieve brandstoffen, de opname van voertuigen en nationale beleidsmaatregelen in de hele EU. EAFO is het IT-instrument dat de uitvoering van wettelijke verplichtingen uit hoofde van Verordening (EU) 2023/1804 ondersteunt, zoals het gemeenschappelijk EU-toegangspunt inzake gegevens over alternatieve brandstoffen.

EMI-ECS is een IT-instrument dat wordt gebruikt voor de selectie en gunning van contracten voor externe deskundigen die betrokken zijn bij de evaluatie van voorstellen. QlikSense is een instrument dat wordt gebruikt voor statistieken en projectmonitoring. Het transparantieplatform en de TP Viewer zijn instrumenten die worden gebruikt om het publiek informatie en statistieken te verstrekken over gefinancierde projecten.

Het platform voor het gemeenschappelijk Europees luchtruim (ESSKY) ondersteunt belanghebbenden bij de uitvoering van de prestatie- en heffingsregeling voor het gemeenschappelijk Europees luchtruim (SES). Het biedt toegang tot relevante informatie via bibliotheken en biedt de mogelijkheid om documenten in te dienen.

Het PRIME-KPI (Platform of European Rail Infrastructure Managers Key Performance Indicators) maakt het mogelijk kernprestatie-indicatoren met betrekking tot spoorvervoer te monitoren. Het biedt een rapportageplatform voor infrastructuurbeheerders.

Het beheersysteem van de EU voor C-ITS-beveiligingsgegevens (EU CCMS) ondersteunt de uitrol van C-ITS-systemen en -technologieën in Europa. Het is gebaseerd op centrale elementen ter ondersteuning van veilige interoperabiliteit op Europees niveau. De rol van de Commissie in EU CCMS is gedefinieerd in Richtlijn 2010/40/EU inzake intelligente vervoerssystemen.

Het Europees maritiem éénloketsysteem is ingesteld bij Verordening (EU) 2019/1239 en vormt een juridisch en technisch kader om de uitwisseling van administratieve formaliteiten tussen maritieme exploitanten en autoriteiten tijdens een havenaanloop in de EU te harmoniseren. Het bestaat uit een netwerk van nationale maritieme éénloketsystemen, aangevuld met gemeenschappelijke IT-componenten en -diensten die door de Commissie worden beheerd.

De omgeving voor de uitwisseling van elektronische informatie over goederenvervoer (eFTI) is een EU-brede gedecentraliseerde IT-architectuur, die is vastgesteld bij Verordening (EU) 2020/1056. eFTI ondersteunt de uitwisseling van informatie tussen exploitanten en bevoegde instanties voor controles op de naleving van zes EU-vervoersverordeningen en -richtlijnen en meer dan 170 nationale rechtshandelingen inzake goederenvervoer in de lidstaten.

Galileo Green Lane monitort de verkeerssituatie bij TEN-T-grensovergangen voor goederenvervoer over de weg en de reistijd voor goederenvervoer per spoor op TEN-T-corridors. Het zorgt ervoor dat grensambtenaren en vervoerders zicht hebben op de situatie aan de grenzen, zodat zij kunnen zien welke grenzen zwaarder onder druk staan. Dankzij Galileo Green Lane kunnen grenzen voldoen aan de "Green Lane"-vereisten, waardoor verkeersstromen van minder dan 15 minuten mogelijk worden.

De Europese dataruimte voor mobiliteit (EMDS) moet het mogelijk maken gegevens op te zoeken en in bestaande en toekomstige bronnen van vervoers- en mobiliteitsgegevens en deze te delen. In de mededeling over de Europese dataruimte voor mobiliteit (COM/2023/751 final) heeft de Commissie uiteengezet dat een van de belangrijkste componenten een (meta-)gegevensportaal is waar alle relevante data-ecosystemen metagegevens van de door hen beheerde gegevenstypen en de respectieve toegangsvoorwaarden kunnen delen.

4.2. Gegevens

De door de CEF ondersteunde digitale instrumenten zijn van zeer uiteenlopende aard en hebben betrekking op verschillende vervoerswijzen en verschillende actoren die informatie uitwisselen (diensten van de Commissie, begunstigden, nationale autoriteiten, zakenpartners enz.). De instrumenten verwerken dan ook een breed scala aan gegevens. In het algemeen volgen zij het eenmaligheidsbeginsel, waarbij een maximaal hergebruik van gegevens wordt gewaarborgd en herhaalde gegevensinvoer wordt vermeden, terwijl gegevens op veilige en beveiligde wijze worden gedeeld.

4.3. Digitale oplossingen

Alle beschreven instrumenten zijn bedoeld om de samenhang te bevorderen, de efficiëntie te vergroten, de interoperabiliteit te waarborgen, ter ondersteuning van de algemene kwaliteit van de processen die aan de basis liggen van de diensten van de Commissie die verband houden met de CEF, en om de vlotte werking van de interne markt te ondersteunen.

4.4. Interoperabiliteitsbeoordeling

Alle beschreven digitale instrumenten worden al gebruikt door de belanghebbenden. Zij geven blijk van een sterke interoperabiliteit door middel van gestandaardiseerde informatie-

uitwisselingstechnieken.

De Commissie werkt aan de bijzonderheden voor de uitrol van de Europese ruimte voor mobiliteitsgegevens.

4.5. Maatregelen ter ondersteuning van de digitale uitvoering

De beschreven digitale instrumenten functioneren doeltreffend en alle toekomstige wijzigingen of verbeteringen zullen op gecontroleerde en gefaseerde wijze worden uitgevoerd om de continuïteit te waarborgen en verstoringen van de activiteiten of de uitvoering van de verordening te voorkomen.